

EESTI JÕUDLUSKONTROLI AASTARAAMAT 2024

RESULTS OF ANIMAL RECORDING IN ESTONIA 2024

Väljaandja:

Issued by

Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS

Esikaane foto:

Cover photo

Andris Pentjärv

ISSN 1406–734X

© 2025, Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS

Sisukord

Contents

Eessõna <i>Foreword</i>	5
Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS	7
Piimaveiste jõudluskontrolli näitajad <i>Results of milk recording</i>	8
1. Veiste jõudluskontrolli dünaamika Eestis <i>Development of milk recording in Estonia</i>	8
2. Aastalehmade arv tõugude viisi <i>Average no. of cows in milk recording by different breeds</i>	9
3. Karjade suurus ja arv <i>Size and number of herds in milk recording</i>	9
4. Toodang aastalehma kohta tõugude viisi <i>Productivity of Estonian dairy breeds</i>	10
5. 305 päeva laktatsiooni toodang tõugude viisi <i>305-d lactation yield by breeds</i>	10
6. Karja suurus ja toodangu näitajad <i>Milk recording results by herd size</i>	11
7. 305 päeva laktatsiooni keskmine toodang laktatsiooni algusaasta järgi <i>Average 305-d lactation yield by beginning year of lactation</i>	11
8. 305 päeva laktatsiooni piimatoodang laktatsiooni algusaasta järgi <i>Average 305-d lactation milk yield by beginning year of lactation</i>	12
9. Karjade jagunemine piimatoodangu järgi aastalehma kohta <i>Distribution of herds by annual average milk yield per cow</i>	13
10. Lehmade jagunemine 305 päeva laktatsiooni piimatoodangu järgi <i>Distribution of cows by 305-d lactation milk yield</i>	13
11. Lehmade jagunemine 305 päeva laktatsiooni rasva- ja valgutoodangu järgi <i>Distribution of cows by 305-d lactation fat and protein yield</i>	13
12. 305 päeva laktatsiooni toodang sõltuvalt poegimiskuust <i>305-d lactation yield by month of calving</i>	14
13. Kontrollpäeva piimatoodang ja soomaatiliste rakkude arv tuh/ml <i>Milk per cow and SCC/ml on test day</i>	15
14. Kontrollpäeva piima rasva- ja valgusisaldus <i>Fat and protein content of milk on test day</i>	15
15. Veiste kunstlik seemendus ning tiinestumine jõudluskontrollikarjades <i>Artificial insemination and non-return rate in milk recording herds</i>	16
16. Poegimiste ja vasikate arv <i>Calves born</i>	16
17. Kinnisperioodi pikkus päevades <i>Days dry</i>	17
18. Uuslüksiperioodi pikkus päevades <i>Days open</i>	17
19. Lehmade jagunemine poegimisvahemiku pikkuse järgi <i>Distribution of cows by calving interval</i>	17
20. Lehmade vanus esimesel poegimisel <i>Age at 1st calving</i>	18
21. Lehmade jagunemine vanuse järgi <i>No. of cows by breed and age groups</i>	18
22. Lehmade karjast väljamineku põhjused <i>Culling reasons</i>	19
23. Karjast välja läinud lehmade elueatoodang <i>Lifetime production of culled cows</i>	19
24. Tõuraamatulehmade toodang aastalehma kohta <i>Productivity of herdbook cows</i>	20
25. 305 päeva laktatsiooni toodang tõuraamatulehmadel <i>305-d lactation productivity of herdbook cows</i>	20
26. Lehmade arv tõugude viisi maakondades <i>No. of cows of different breeds by counties</i>	21
27. Karjade arv ning keskmine karja suurus maakondades <i>No. of herds and average herd size in counties</i>	21
28. 305 päeva laktatsiooni toodang maakondades <i>305-d lactation yield in counties by breeds</i>	22
29. Piimatoodang aastalehma kohta maakondades <i>Annual milk yield per cow in counties</i>	24
30. Toodang aastalehma kohta maakondades tõugude viisi <i>Production data of Estonian dairy breeds in counties</i>	25
31. Suurima 305 päeva laktatsiooni piima rasva- ja valgutoodanguga lehmad <i>Top cows ranked by 305-d lactation fat and protein yield</i>	26

32. Suurima eluea piimatoodanguga lehmad 2024. aastal <i>Best lifetime production cows</i>	28
33. Parimad jõudluskontrollikarjad rasva- ja valgutoodangu järgi <i>Best dairy herds by fat and protein yield</i>	29
Piimaveiste geneetiline hindamine <i>Genetic Evaluation for Dairy Cattle in Estonia</i>	35
BLUP-kontrollpäeva loomamudeli kasutamise tingimused veiste jõudlustunnuste aretusväärtuste hindamisel <i>Facts on Estimation of Breeding Values</i>	35
34. Pullide aretusväärtuste keskmised sünniaastate järgi <i>Estimated breeding values (EBV) of sires by year of birth</i>	37
35. Lehmade aretusväärtuste keskmised sünniaastate järgi <i>Estimated breeding values (EBV) of cows by year of birth</i>	37
36. Lehmade piimatoodangu ja udara tervise keskmine aretusväärtus tõugude järgi <i>Genetic trend in milk yield and udder health traits of cows by breed</i>	38
37. Karjasolevate lehmade keskmised aretusväärtused laktatsioonide kaupa <i>Average EBVs of milking cows within lactation in Estonia</i>	38
Lihaveiste jõudluskontrolli näitajad <i>Results of beef performance recording</i>	39
38. Loomade arv lihaveiste jõudluskontrollis 31.12.2024 <i>No. of animals in beef performance recording</i>	39
39. Lihaveiste arv tõugude viisi maakondades 31.12.2024 <i>No. of beef cattle of different breeds by counties</i>	39
40. Lihaveiste jõudluskontrolli näitajad <i>Results of beef performance recording</i>	40
41. Lihaveiste taastootmisnäitajad <i>Reproduction traits of beef cattle</i>	41
42. Ammlehmade karjast väljamineku põhjused <i>Culling reasons of suckling cows</i>	41
Sigade jõudluskontrolli näitajad <i>Results of performance recording of pigs</i>	42
43. Emiste seemendamise tulemused <i>Results of inseminations</i>	42
44. Emiste poegimistulemused <i>Results of farrowing</i>	42
45. Emiste imetamisperioodi näitajad <i>Reproduction traits of sows</i>	42
46. Emiste kasutamise efektiivsus <i>Sow using effectiveness</i>	43
47. Emiste jõudlusnäitajad <i>Results of sow per year performance</i>	43
48. Taastootmisnäitajad emise tõu järgi <i>Reproduction traits by breed of sow</i>	44
49. Majanduslikud näitajad emiste kasutamisel <i>Economic values in using sows</i>	44
50. Karja suurus ja emiste kasutamine <i>Herd size and sow using</i>	45
51. Tiinestuvus <i>Conception rate of sows</i>	45
52. Geneetiliselt hinnatud järglaste võrdlus <i>Comparison of genetically evaluated progeny</i>	46
53. Keskmised näitajad karjatestil <i>Average results on farm test</i>	46
54. Keskmised näitajad karjatestil tõugude viisi <i>Avg. results of different breeds on farm test by breed</i>	47
55. Sigade rümpade näitajad tõugude viisi 2024. a <i>Pig carcass characteristics by breed 2024</i>	47
Sigade geneetiline hindamine 2024 <i>Genetic Evaluation for Pigs 2024</i>	48
56. Seljapeki paksuse geneetiline trend tõugude viisi <i>Genetic trend of backfat by breed</i>	49
57. Viljakuse geneetiline trend tõugude viisi <i>Genetic trend of fertility by breed</i>	49
58. Juurdekasvu geneetiline trend tõugude viisi <i>Genetic trend of daily gain by breed</i>	50
59. Hinnatud kultide ja emiste keskmised aretusväärtused <i>Avg. Estimated Breeding Values (EBV) of boars and sows</i>	50
60. ETSAÜ seemendusjaama kultide järglaste keskmised aretusväärtused <i>Avg. Estimated Breeding Values (EBV) of IS boars' progeny</i>	51
61. Põhikarja sigade arv tõugude viisi maakondades 31.12.2024 <i>No. of pigs of different breeds in counties 31.12.2024</i>	51
62. Parimad farmid erinevate näitajate järgi <i>Farms by different litter data</i>	51

Eessõna

Esimene jõudluskontrolli organisatsioon loodi Eestis juba 115 aastat tagasi ja tänapäevane organisatsioon sai alguse 1993. aastal. Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli ASI (EPJ) esimest juubelit tähistasime 2024. aastal ehk tänase EPJ loomisest möödus juba 10 aastat.

Oleme viimaste aastakümnete jooksul hoidnud elus jõudluskontrolli aastaraamatu traditsiooni ning käesolev number on juba 31. väljaanne. Loomulikult on nende aastate jooksul muutunud nii aastaraamatu vorm kui ka sisu. Kui esimestel aastatel kajastasime vaid piimaveiste ja sigade jõudluskontrolli andmeid, siis alates 2006. aastast lisandusid ka lihaveiste jõudluskontrolli tulemused. Justkui tänutäheks selle traditsiooni hoidmise eest oleme nende aastate jooksul näinud, et meie aastaraamatutel on kujunenud välja oma lugejaskond, kes iga järgmist numbrit pikisilmi ootab. Kindlasti on igal lugejal oma konkreetne huvi ja väljakujunenud harjumus, milliseid andmeid ta esmajärjekorras vaatab. Nimelt seetõttu oleme aastaraamatu juures hoidnud konservatiivset joont, mis võimaldab lugejatel leida neid huvitava informatsiooni kiirelt ning huvi korral võrrelda andmeid varasemate aastate väljaannetes avaldatuga. Just tulemuste võrdlemine varasemate aastatega annab võimaluse hinnata meie loomakasvatuse olukorda ja tulemusi. Nii oleme aastaid olnud uhked meie piimatootjate üle, sest iga-aastane piimatoodangu tõus on saanud Eestis juba tavapäraseks. 2024. aasta piimatoodangu võrdlemisel varasemate aastatega märkab tähelepanelik lugeja, et võrreldes eelmise aastaga suurenes piimatoodang 533 kg võrra ja see piimatoodangu tõus ületab kõiki varasemaid piimatoodangu suurenemisi.

Jõudluskontrolli süsteemi arengu osas on hea meel, et piima- ja lihaveisekasvatajatel lihtsustus suhtlus PRIA loomade registriga. Nüüd saab kõiki andmeid loomade registrile esitada Vissukese ja Liisu kaudu ja eraldi kinnitama neid PRIA süsteemis enam ei pea. Kui viimastel aastatel oleme arendanud haiguste ja ravimiste andmete registreerimist, siis oleme rõõmsad, et 2024. aastal valmis meie veiste sõrgade värkimise tarkvara, mis loodetavasti 2025. aastal piima- ja lihaveisekarjades kasutust leiab ja ülevaate olukorrast täpsemaks muudab.

Olulist sammu oleme astumas ka seakasvatuse infosüsteemiga ning 2004. ja 2005. aastal kasutusele võetud Possu 3.0 tarkvara on plaanis 2025. aastal asendada uue, veebipõhise tarkvaraga Possu 4.0, mis avab meie sigade jõudluskontrolli süsteemile uued, täiendavad võimalused.

Suur tänu kõigile, kes on aidanud kaasa jõudluskontrolli arendamisele Eestis!

Head lugemist!

Kaivo Ilves

Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS-i juhataja

Foreword

While the first performance recording organisation in Estonia was established 115 years ago, the modern body responsible for it was launched in 1993. It has since become Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS (EPJ), whose 10th anniversary we celebrated in 2024.

We have kept the tradition of our annual yearbook alive in recent decades, with the one you are holding in your hands being its 31st edition. Of course, both its format and content have evolved over the years: whereas early editions only included data on performance tests for dairy cattle and pigs, since 2006 we have included the results of performance tests for beef cattle as well. Our reward for keeping this tradition alive is that over time we have seen our readership grow into one that eagerly awaits each new edition. No doubt every reader has their particular area of interest and a long-established habit of looking up certain data first. This is precisely why we have maintained a conservative approach to the yearbook – so as to allow readers to find the information they are interested in quickly and to compare it to data published in previous years if they wish to do so. It is through such comparisons that we can assess the state and results of our livestock breeding. This is why, for years now, we have been proud of our dairy farmers, because an annual increase in milk production has become the norm in Estonia. Comparing milk production in 2024 to previous years, discerning readers will note that it rose by 533 kg from 2023, exceeding all previous increases.

In terms of the development of our performance recording system, I am pleased to see that interaction with the PRIA animal register has become easier for dairy and beef cattle farmers: all data can now be submitted via Vissuke and Liisu and no longer need to be validated separately within the PRIA system. And having worked to develop the recording of disease and medication data in recent years, we are delighted that our bovine hoof-trimming software was completed in 2024. We hope to see it being used in dairy and beef herds in 2025 and that it will provide a more accurate picture of the overall situation.

We are also taking a major step forward with our information system for pigs: the Possu 3.0 software adopted in 2004-2005 is due to be replaced in 2025 with the web-based Possu 4.0, which will open up new possibilities for our pig performance recording system.

Allow me to thank all of you who have contributed to the development of performance testing in Estonia.

Happy reading!

Kaivo Ilves

Managing Director of Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS

Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS

F. Tuglase 12, Tartu 50094
Tel: 738 7700, e-post: epj@epj.ee, www.epj.ee

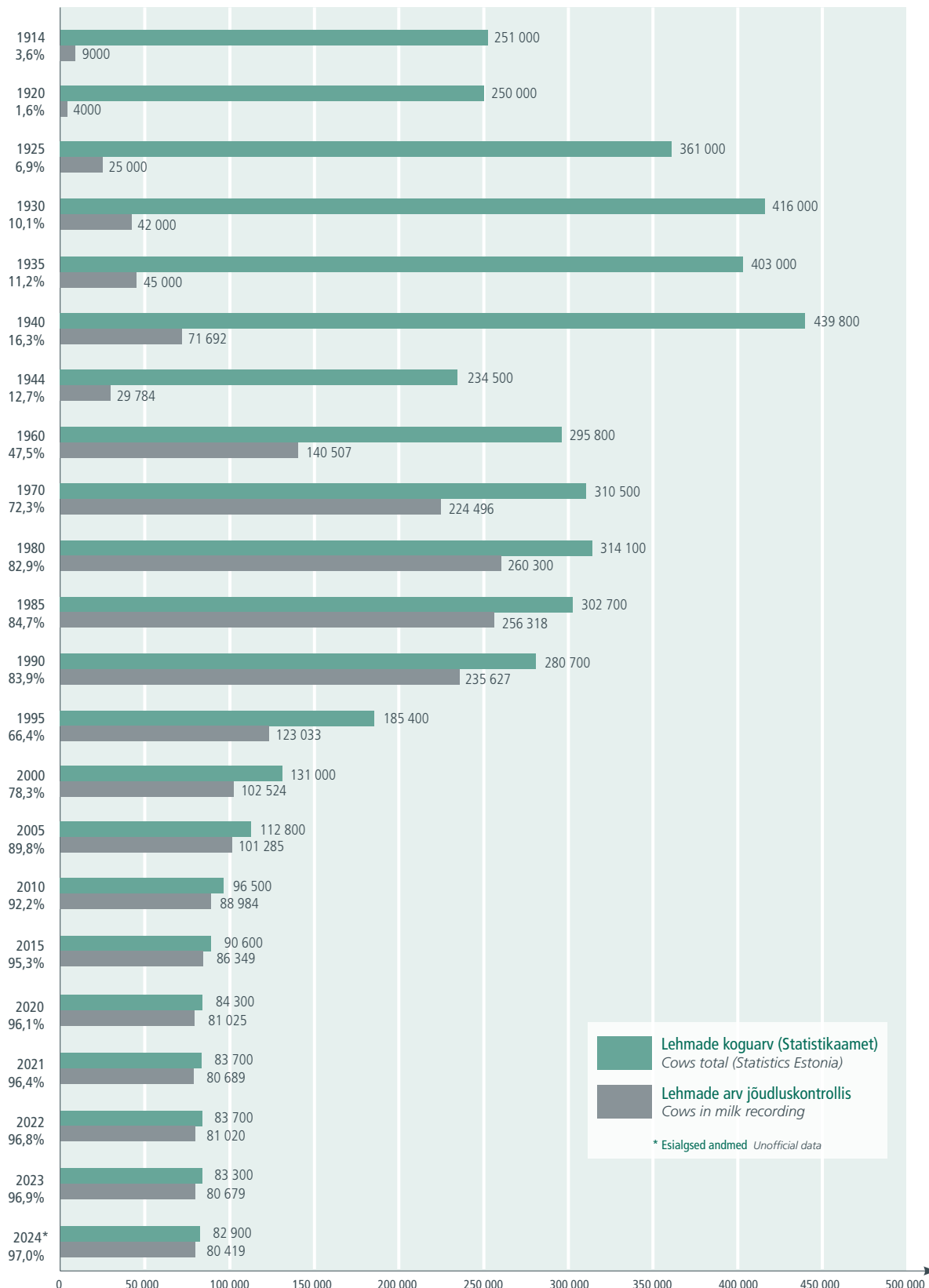
JUHATAJA <i>Managing Director</i>	Kaivo Ilves	738 7701	kaivo.ilves@epj.ee
Juhiabi <i>Administrative Assistant</i>	Aimi Sõrg	738 7700	aimi.sorg@epj.ee
Finantsjuht <i>Financial Manager</i>	Kadri Ilves	738 7769	kadri.ilves@epj.ee
INFOTEHNOLOOGIA OSAKOND <i>IT Department</i>	Kalle Pedastsaar	738 7720	kalle.pedastsaar@epj.ee
Geneetiline hindamine <i>Genetic evaluation</i>	Mart Uba	738 7731	mart.uba@epj.ee
Andmetöötlus <i>Data processing</i>	Liia Taaler	738 7746	liia.taaler@epj.ee
Tehniline teenindus <i>IT Technical Support</i>	Indrek Kanep	738 7736	indrek.kanep@epj.ee
LABOR <i>Analysing Laboratory</i>			
Peatehnoloog <i>Head Technologist</i>	Eduard Punga	738 7726	eduard.punga@epj.ee
Kvaliteedijuht <i>Quality Manager</i>	Aime Lökk	738 7727	aime.lokk@epj.ee
Piimaproovide vastuvõtt <i>Reception</i>		738 7721	
KLIENDITEENINDUSE OSAKOND <i>Customer Service Department</i>	Aire Pentjärv	738 7730	aire.pentjarv@epj.ee
Kõrvamärkide müük <i>ID devices</i>	Anita Minin	738 7762	myyk@epj.ee
Klienditeeninduse vanem, Harjumaa, Jõgevamaa, Järvamaa, Valgamaa, sigade andmetöötlus	Vaike Konga	738 7751	vaike.konga@epj.ee
Läänemaa, Põlvamaa, Raplamaa, Tartumaa, Viljandimaa, Võrumaa	Tea Kivimaa	738 7753	tea.kivimaa@epj.ee
Hiiumaa, Ida-Virumaa, Lääne-Virumaa, Pärnumaa, Saaremaa, lihaveiste andmetöötlus	Eha Mäetaga	738 7754	eha.maetaga@epj.ee
Jõudluskontrolli spetsialistid piirkondades <i>Customer service in regions</i>			
	Maila Kirs	509 4675	maila.kirs@epj.ee
	Maire Tamm	5332 4204	maire.tamm@epj.ee
	Merle Lillik	516 7868	merle.lillik@epj.ee
	Saive Kase	524 0147	saive.kase@epj.ee

Piimaveiste jõudluskontrolli näitajad

Results of milk recording

1. Veiste jõudluskontrolli dünaamika Eestis

Development of milk recording in Estonia

2. Aastalehmade arv tõugude viisi

Average no. of cows in milk recording by different breeds

Aasta Year	Aastalehmi Avg. no. of cows								Kokku Total
	Eesti punane (EPK) Estonian Red (ER)		Eesti holstein (EHF) Estonian Holstein (EHF)		Eesti maatõug (EK) Estonian Native (EN)		Muud tõud Other breeds		
	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	
1965	116 184	69,2	50 750	30,2	877	0,5			167 811
1970	151 100	68,7	67 628	30,8	1131	0,5			219 867
1975	168 053	66,0	85 452	33,5	1198	0,5			254 703
1980	162 153	61,8	99 308	37,8	984	0,4			262 445
1985	146 781	56,4	112 643	43,3	945	0,4			260 369
1990	121 125	49,1	125 235	50,7	566	0,2			246 926
1995	49 285	38,0	79 767	61,5	555	0,4			129 607
2000	29 875	29,3	71 799	70,3	443	0,4			102 117
2005	26 607	26,5	73 261	73,0	537	0,5			100 405
2010	19 724	22,3	67 904	76,8	461	0,5	349	0,4	88 438
2015	17 247	19,6	69 772	79,4	484	0,6	341	0,4	87 844
2020	11 297	13,5	68 745	85,4	601	0,8	267	0,3	80 910
2021	10 325	12,8	69 351	86,1	637	0,8	276	0,3	80 589
2022	9541	11,9	69 962	87,0	671	0,8	282	0,4	80 456
2023	8924	11,1	70 456	87,7	684	0,9	277	0,3	80 341
2024	8408	10,5	70 456	88,3	663	0,8	265	0,3	79 793

3. Karjade suurus ja arv

Size and number of herds in milk recording

Karja suurus, lehma Herd size	1990		1995		2000		2005		2010		2015		2020		2024	
	Karjade Herds		Karjade Herds		Karjade Herds		Karjade Herds		Karjade Herds		Karjade Herds		Karjade Herds		Karjade Herds	
	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%
1...2			871	29,8	676	21,1	407	20,0	78	8,4	62	9,6	20	4,6	14	4,2
3...4			615	21,1	567	17,7	235	11,5	53	5,7	24	3,7	15	3,4	7	2,1
5...6			301	10,3	408	12,7	170	8,3	65	7,0	19	2,9	13	3,0	9	2,7
7...8			205	7,0	307	9,6	182	8,9	47	5,0	28	4,3	13	3,0	5	1,5
9...10			136	4,7	215	6,7	128	6,3	45	4,8	24	3,7	11	2,5	5	1,5
11...50			291	10,0	693	21,6	585	28,7	350	37,6	226	34,9	130	29,9	81	24,0
51...100			127	4,3	99	3,1	91	4,5	90	9,7	83	12,8	70	16,1	46	13,6
≤100	7	2,1	2546	87,2	2965	92,3	1798	88,3	728	78,2	466	71,9	272	62,5	167	49,6
101...300	24	7,1	278	9,5	169	5,3	155	7,6	112	12,0	95	14,7	76	17,5	88	26,1
301...600	107	31,5	74	2,5	57	1,8	62	3,0	66	7,1	55	8,5	54	12,4	50	14,8
601...900	114	33,4	14	0,5	13	0,4	13	0,6	16	1,7	17	2,6	17	3,9	12	3,6
901...1200	54	15,9	5	0,2	3	0,1	3	0,1	4	0,4	8	1,2	8	1,8	10	3,0
>1200	34	10,0	3	0,1	4	0,1	5	0,2	5	0,5	7	1,1	8	1,8	10	3,0
Kokku Total	340	100,0	2920	100,0	3211	100,0	2036	100,0	931	100,0	648	100,0	435	100,0	337	100,0

4. Toodang aastalehma kohta tõugude viisi

Productivity of Estonian dairy breeds

Aasta Year	Eesti punane Estonian Red					Eesti holstein Estonian Holstein					Eesti maatõug Estonian Native					Tõugude keskmine Breeds Average				
	piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg
1965	2976	3,69	110			3280	3,60	118			2948	4,14	122			3068	3,67	113		
1970	3167	3,72	118			3457	3,65	126			3003	4,28	129			3256	3,69	120		
1975	3458	3,83	132			3754	3,75	141			3168	4,36	138			3556	3,80	135		
1980	3526	3,94	139			3791	3,81	145			3394	4,27	145			3626	3,89	141		
1985	3853	4,10	158			4332	3,94	170			3631	4,47	162			4059	4,03	163		
1990	3869	4,17	161	3,30	133	4586	4,01	184	3,15	153	3430	4,43	152	3,32	107	4232	4,09	173	3,22	143
1995	3272	4,17	136	3,23	106	3915	4,03	157	3,14	123	2897	4,51	130	3,37	98	3666	4,08	149	3,17	116
2000	4441	4,39	195	3,36	149	5182	4,20	220	3,25	168	3936	4,78	188	3,49	137	4960	4,29	213	3,28	163
2005	5962	4,32	258	3,42	204	6722	4,17	280	3,31	223	4524	4,59	207	3,44	156	6509	4,21	274	3,34	217
2010	7152	4,24	303	3,43	245	7778	4,07	317	3,35	260	4850	4,55	221	3,38	164	7613	4,11	313	3,36	256
2015	8105	4,12	334	3,44	279	9082	3,95	359	3,37	306	4573	4,59	210	3,43	157	8851	3,98	353	3,38	299
2020	9131	4,08	373	3,49	318	10 677	3,85	412	3,38	361	4690	4,58	215	3,49	164	10 400	3,89	404	3,39	353
2021	9117	4,09	373	3,50	319	10 761	3,87	416	3,38	364	4547	4,60	209	3,52	160	10 484	3,90	409	3,40	356
2022	9235	4,14	382	3,51	324	10 896	3,92	427	3,39	370	4489	4,56	205	3,47	156	10 628	3,95	419	3,41	362
2023	9529	4,10	391	3,49	332	11 394	3,88	442	3,38	385	4649	4,55	211	3,45	160	11 114	3,91	434	3,39	376
2024	9856	4,06	400	3,53	348	11 940	3,87	462	3,39	405	4929	4,58	226	3,46	171	11 647	3,89	453	3,40	396

5. 305 päeva laktatsiooni toodang tõugude viisi

305-d lactation yield by breeds

Tõug Breed	Laktatsioon Lactation	Lehmi Cows	Piima Milk kg	%	Rasva Fat kg	%	Valku Protein kg	R+V F+P kg
Eesti punane Estonian Red	1.	2272	8368	4,07	341	3,55	297	638
	2.	1825	10 076	4,04	407	3,51	354	761
	≥3	2783	10 367	3,98	412	3,42	355	767
	Kokku Total	6880	9630	4,02	387	3,48	336	723
Eesti holstein Estonian Holstein	1.	21 836	10 079	3,87	391	3,39	342	733
	2.	16 668	12 050	3,82	460	3,39	408	869
	≥3	19 574	12 346	3,78	467	3,31	409	876
	Kokku Total	58 078	11 409	3,83	436	3,36	384	820
Eesti maatõug Estonian Native	1.	124	4666	4,59	214	3,42	159	374
	2.	108	5564	4,58	255	3,42	190	445
	≥3	208	5821	4,49	263	3,41	200	462
	Kokku Total	440	5433	4,54	247	3,41	186	433
Muud tõud Other breeds	1.	47	7428	4,39	326	3,62	269	594
	2.	39	7940	4,47	355	3,49	277	632
	≥3	97	7850	4,15	326	3,38	265	591
	Kokku Total	183	7761	4,28	332	3,46	269	601
Tõud kokku All breeds	1.	24 279	9886	3,89	385	3,41	337	722
	2.	18 640	11 810	3,84	454	3,40	402	855
	≥3	22 662	12 024	3,81	458	3,32	400	858
	Kokku Total	65 581	11 172	3,85	430	3,37	377	807

6. Karja suurus ja toodangu näitajad

Milk recording results by herd size

Karja suurus 31. dets Herd size, cows	Karjade Herds		Aastalehmi Cows		Keskmise karja suurus Average herd size	Piima aasta- lehma kohta Milk per cow	Piima kogutoodang Total milk production		Sündis vasikaid Calves born	
	arv no.	%	arv no.	%			t	%	arv no.	%
1–10	40	11,9	292	0,4	7,3	7516	2197	0,2	235	0,3
11–50	81	24,0	2279	2,9	28,1	7420	16 912	1,8	1845	2,2
51–100	46	13,6	3353	4,2	72,9	8969	30 076	3,2	2969	3,5
101–300	88	26,1	16 021	20,1	182,1	10 686	171 199	18,4	16 312	19,4
301–600	50	14,8	22 713	28,5	454,3	11 660	264 820	28,5	23 976	28,6
601–900	12	3,6	9249	11,6	770,8	12 564	116 206	12,5	9898	11,8
901–1200	10	3,0	9973	12,5	997,3	12 031	119 987	12,9	10 713	12,8
>1201	10	3,0	15 912	19,9	1591,2	13 070	207 967	22,4	17 971	21,4
Kokku Total	337	100,0	79 793	100,0	236,8	11 647	929 363	100,0	83 919	100,0

7. 305 päeva laktatsiooni keskmine toodang laktatsiooni algusaasta järgi

Average 305-d lactation yield by beginning year of lactation

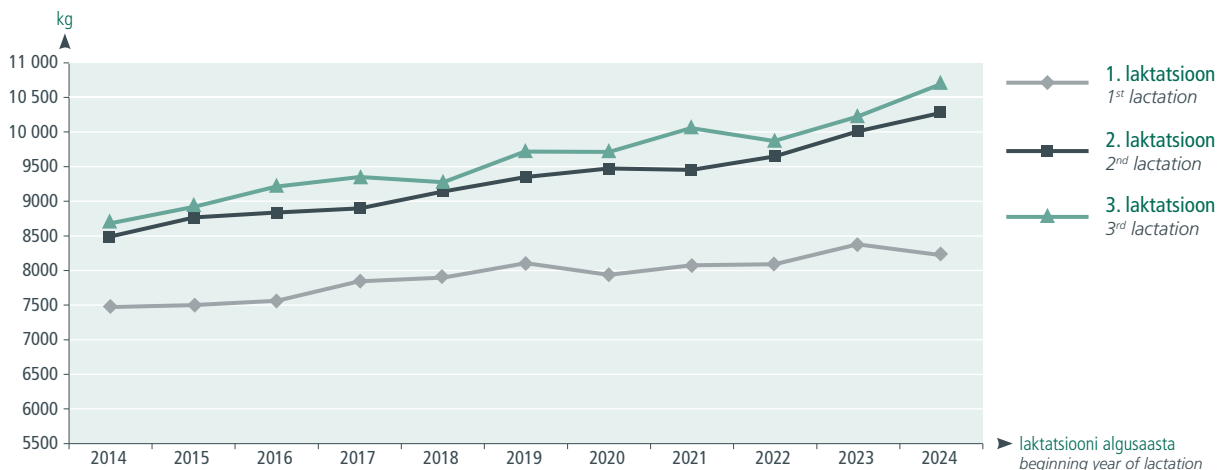
Tõug Breed	Aasta Year	1. laktatsioon 1 st lactation				2. laktatsioon 2 nd lactation				3. laktatsioon 3 rd lactation			
		lakt. arv no. of lact.	piima milk kg	rasva fat kg	valku protein kg	lakt. arv no. of lact.	piima milk kg	rasva fat kg	valku protein kg	lakt. arv no. of lact.	piima milk kg	rasva fat kg	valku protein kg
EPK ER	2013	4836	7454	304	257	3760	8434	341	290	2589	8465	344	287
	2014	4772	7462	303	256	3783	8498	345	291	2550	8724	357	296
	2015	4176	7481	305	257	3604	8775	353	301	2581	8959	364	305
	2016	3736	7568	306	259	3155	8833	357	304	2419	9244	373	314
	2017	3507	7855	315	269	2755	8907	357	306	2201	9361	376	319
	2018	3151	7919	320	274	2658	9152	365	316	1893	9305	374	319
	2019	2887	8115	328	281	2340	9362	377	324	1766	9740	392	333
	2020	2853	7943	322	276	2142	9488	382	330	1545	9742	395	335
	2021	2271	8084	330	284	2273	9465	385	331	1484	10 097	409	349
	2022	2389	8101	333	285	1772	9660	396	336	1435	9899	405	340
	2023	2312	8387	342	297	1825	10 014	405	351	1242	10 262	411	353
	2024	661	8253	333	293	520	10 290	409	359	355	10 742	428	369
EHF EHF	2013	21 230	8210	320	274	15 568	9420	366	314	9811	9509	373	314
	2014	21 552	8244	320	275	15 257	9552	371	317	9480	9707	381	320
	2015	20 116	8461	329	282	15 146	9957	385	331	9191	10 154	396	335
	2016	20 688	8766	340	292	14 733	10 119	393	337	9480	10 424	408	344
	2017	20 296	8993	343	300	15 442	10 482	399	350	9587	10 738	413	356
	2018	20 841	9165	346	308	14 856	10 673	402	358	9855	10 865	416	363
	2019	21 635	9454	361	319	15 148	10 971	412	367	9219	11 247	428	373
	2020	22 335	9508	363	320	16 406	11 199	423	376	9570	11 300	429	375
	2021	21 679	9442	365	320	16 838	11 253	429	379	10 447	11 559	443	386
	2022	22 381	9535	374	323	16 077	11 447	438	384	10 652	11 894	457	394
	2023	22 006	10022	388	339	16 899	11 923	457	404	10 133	12 405	469	413
	2024	6152	10141	394	345	4691	12 337	466	414	2827	12 679	480	421
EK EN	2013	75	4766	218	162	72	5013	228	172	66	5385	239	182
	2014	124	4572	210	153	58	5077	233	171	59	5390	242	182
	2015	106	4579	208	155	101	5189	236	174	44	5116	235	173
	2016	98	4505	204	152	87	5463	244	185	66	5438	245	182
	2017	113	4232	196	144	77	5057	232	173	71	5957	269	203
	2018	126	4703	218	161	106	4773	221	163	76	5201	241	178
	2019	128	4594	205	158	94	5232	243	184	68	5156	235	178
	2020	120	4505	205	155	117	5308	242	183	67	5392	257	188
	2021	142	4698	212	163	101	5077	235	177	91	5428	245	186
	2022	135	4504	203	153	116	5150	238	176	68	5593	253	190
	2023	118	4549	208	155	107	5489	253	189	87	5589	259	195
	2024	56	4770	218	162	43	5645	256	191	20	5838	269	200

8. 305 päeva laktatsiooni piimatoodang laktatsiooni algusaasta järgi

Average 305-d lactation milk yield by beginning year of lactation

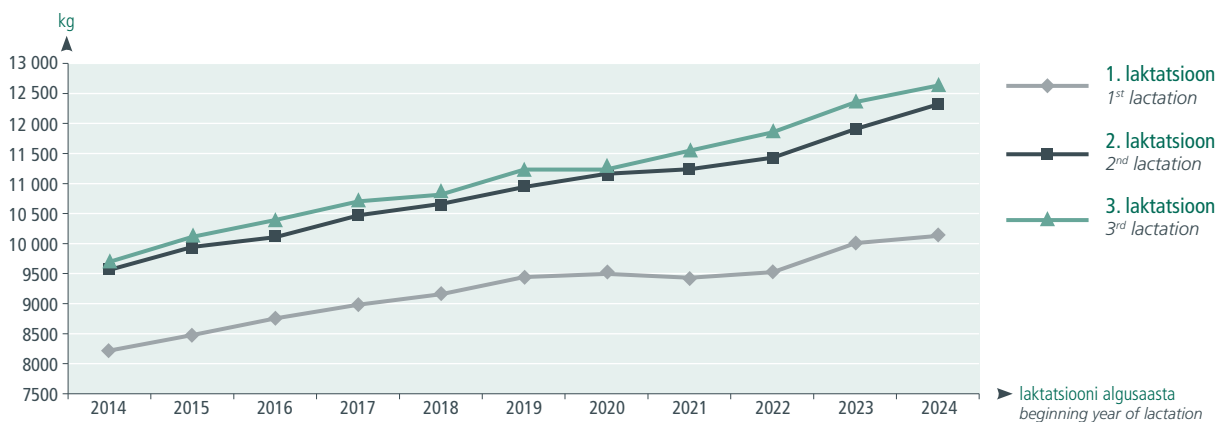
Eesti punane

Estonian Red

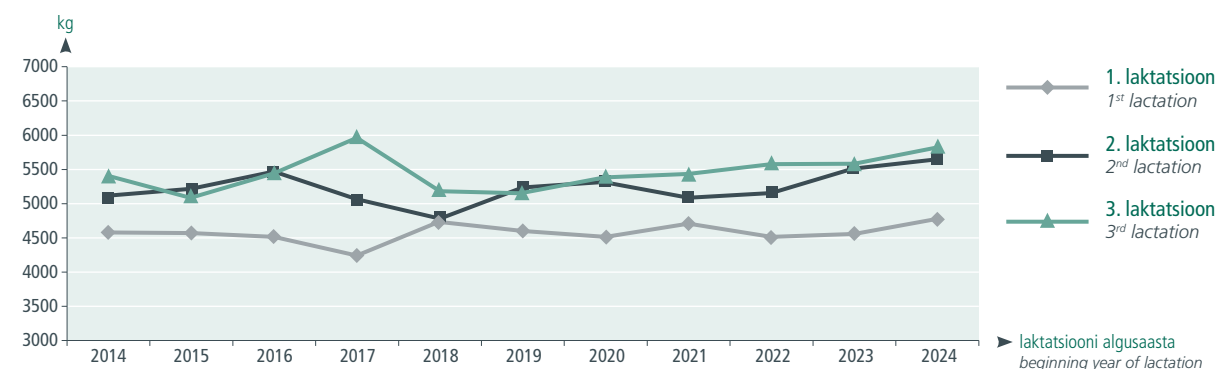
Eesti holstein

Estonian Holstein

Eesti maatõug

Estonian Native

9. Karjade jagunemine piimatoodangu järgi aastalehma kohta

Distribution of herds by annual average milk yield per cow

Aastalehmi Cows		≤5000	5001–6000	6001–7000	7001–8000	8001–9000	9001–10 000	10 001–11 000	11 001–12 000	>12 000
1–7	karjade arv herds	16	5	2	3	1		1		
	SRA, tuh/ml SCC	274	291	423	428	707		634		
8–20	karjade arv herds	7	5	7	10	2	1	2	3	
	SRA, tuh/ml SCC	491	384	337	371	524	344	156	272	
21–50	karjade arv herds	7	3	10	8	9	8	8	2	1
	SRA, tuh/ml SCC	620	430	412	262	268	378	284	226	105
51–100	karjade arv herds		5	4	8	5	9	11	4	2
	SRA, tuh/ml SCC		271	378	290	455	260	199	225	149
>101	karjade arv herds	3	2	3	2	6	16	35	36	65
	SRA, tuh/ml SCC	621	437	360	202	304	317	255	207	191
Kokku Total	karjade arv herds	33	20	26	31	23	34	57	45	68
	%	9,8	5,9	7,7	9,2	6,8	10,1	16,9	13,4	20,2
	SRA, tuh/ml SCC	425	345	382	317	359	317	252	213	188

10. Lehmade jagunemine 305 päeva laktatsiooni piimatoodangu järgi

Distribution of cows by 305-d lactation milk yield

Tõug Breed		≤5000	5001–6000	6001–7000	7001–8000	8001–9000	9001–10 000	10 001–11 000	11 001–12 000	12 001–13 000	>13 000
EPK ER	lehmi cows	109	236	546	799	1075	1198	1023	808	572	514
	%	1,6	3,4	7,9	11,6	15,6	17,4	14,9	11,7	8,3	7,5
EHF EHF	lehmi cows	233	514	1024	2309	4767	7654	9348	9497	8246	14 486
	%	0,4	0,9	1,8	4,0	8,2	13,2	16,1	16,4	14,2	24,9
EK EN	lehmi cows	177	124	88	36	8	6		1		
	%	40,2	28,2	20,0	8,2	1,8	1,4		0,2		
Muud Other	lehmi cows	22	31	32	24	18	18	18	13	3	4
	%	12,0	16,9	17,5	13,1	9,8	9,8	9,8	7,1	1,6	2,2
Kokku Total	lehmi cows	541	905	1690	3168	5868	8876	10 389	10 319	8821	15 004
	%	0,8	1,4	2,6	4,8	8,9	13,5	15,8	15,7	13,5	22,9

11. Lehmade jagunemine 305 päeva laktatsiooni rasva- ja valgutoodangu järgi

Distribution of cows by 305-d lactation fat and protein yield

Tõug Breed		≤300	301–400	401–500	501–600	601–700	701–800	801–900	>900
EPK ER	lehmi cows	20	124	437	1001	1471	1656	1208	963
	%	0,3	1,8	6,4	14,5	21,4	24,1	17,6	14,0
EHF EHF	lehmi cows	31	366	1009	2902	8559	13740	14044	17427
	%	0,1	0,6	1,7	5,0	14,7	23,7	24,2	30,0
EK EN	lehmi cows	32	139	166	83	16	2	2	
	%	7,3	31,6	37,7	18,9	3,6	0,5	0,5	
Muud Other	lehmi cows		28	45	30	27	20	12	21
	%		15,3	24,6	16,4	14,8	10,9	6,6	11,5
Kokku Total	lehmi cows	83	657	1657	4016	10 073	15 418	15 266	18 411
	%	0,1	1,0	2,5	6,1	15,4	23,5	23,3	28,1

12. 305 päeva laktatsiooni toodang sõltuvalt poegimiskuust

305-d lactation yield by month of calving

	Poegimise aeg Calving time	Lehmade Cows		Piima Milk		Rasva Fat		Valku Protein	
		arv no.	%	kg	%	kg	%	kg	
1. laktatsioon 1 st lactation	2023	märts	1952	8,2	9692	3,87	375	3,39	329
		aprill	2067	8,7	9784	3,90	382	3,40	333
		mai	2045	8,6	9727	3,90	379	3,40	331
		juuni	1907	8,0	9777	3,91	382	3,41	333
		juuli	1973	8,3	9634	3,91	377	3,43	330
		august	1847	7,8	9844	3,93	387	3,42	337
		september	1860	7,8	9942	3,90	388	3,41	339
		oktoober	1948	8,2	9978	3,88	387	3,41	340
		november	2086	8,8	10 112	3,89	393	3,40	344
		detsember	2119	8,9	10 093	3,85	389	3,40	343
2024	jaanuar	2071	8,7	10 043	3,87	389	3,41	342	
	veebruar	1823	7,7	9858	3,92	386	3,42	337	
2. laktatsioon 2 nd lactation	2023	märts	1357	7,4	11 566	3,86	447	3,36	389
		aprill	1132	6,2	11 549	3,87	447	3,39	391
		mai	1391	7,6	11 621	3,86	448	3,39	394
		juuni	1668	9,1	11 520	3,87	446	3,43	395
		juuli	1805	9,8	11 632	3,86	449	3,43	399
		august	1651	9,0	11 642	3,88	452	3,44	401
		september	1470	8,0	11 734	3,88	455	3,43	403
		oktoober	1520	8,3	11 776	3,86	454	3,42	403
		november	1659	9,0	11 920	3,83	457	3,40	405
		detsember	1696	9,2	12 101	3,81	461	3,37	408
2024	jaanuar	1588	8,6	12 106	3,81	461	3,37	408	
	veebruar	1442	7,8	12 251	3,77	462	3,36	412	
3. laktatsioon ja vanemad 3 rd lactation and older	2023	märts	1317	5,9	11 744	3,85	452	3,30	387
		aprill	1091	4,9	11 428	3,84	439	3,31	378
		mai	1412	6,3	11 536	3,81	440	3,31	382
		juuni	1889	8,5	11 796	3,81	449	3,33	393
		juuli	2345	10,5	11 704	3,82	447	3,35	392
		august	2172	9,8	11 798	3,86	455	3,36	397
		september	1994	9,0	12 007	3,84	461	3,36	403
		oktoober	2042	9,2	12 295	3,78	465	3,33	409
		november	2117	9,5	12 256	3,80	466	3,32	407
		detsember	2242	10,1	12 445	3,78	471	3,30	411
2024	jaanuar	1983	8,9	12 418	3,79	471	3,31	411	
	veebruar	1639	7,4	12 356	3,80	469	3,30	408	

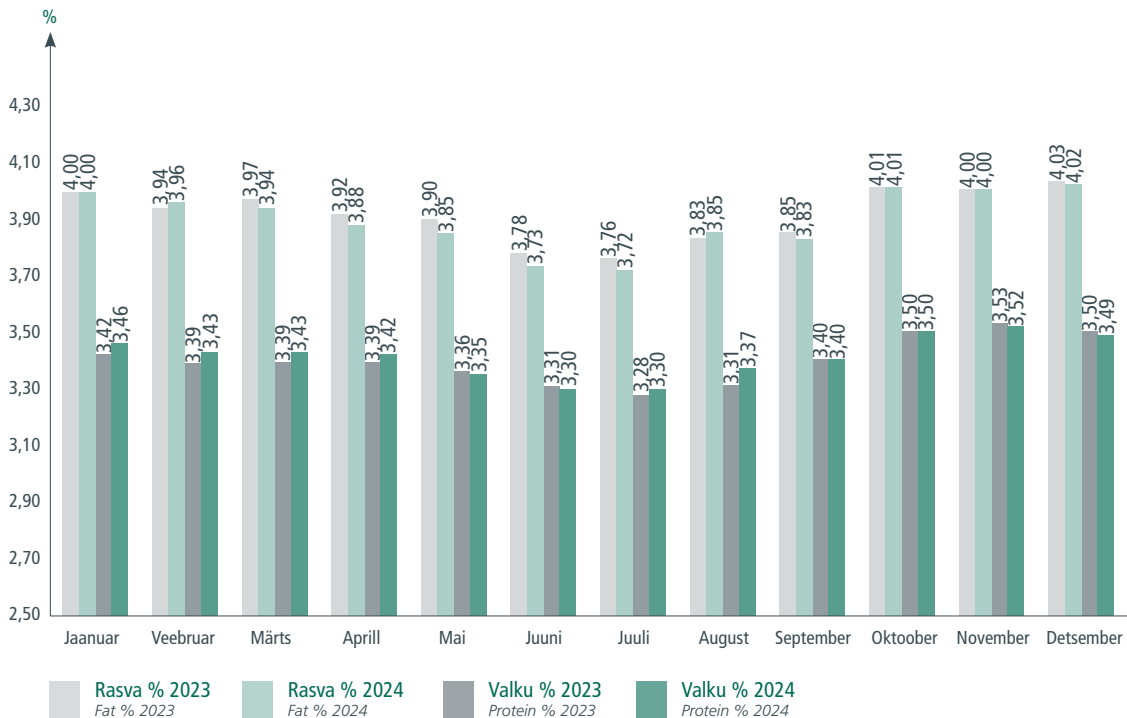
13. Kontrollpäeva piimatoodang ja somaatiliste rakkude arv tuh/ml

Milk per cow and SCC/ml on test day

14. Kontrollpäeva piima rasva- ja valgusisaldus

Fat and protein content of milk on test day

15. Veiste kunstlik seemendus ning tiinestumine jõudluskontrollikarjades

Artificial insemination and non-return rate in milk recording herds

	Eesti punane Estonian Red			Eesti holstein Estonian Holstein			Eesti maatoõug Estonian Native			Tõud kokku All breeds		
	lehmad cows	lehmikud heifers	kokku total	lehmad cows	lehmikud heifers	kokku total	lehmad cows	lehmikud heifers	kokku total	lehmad cows	lehmikud heifers	kokku total
Seemendatud veiseid No. of inseminated cattle	7652	2763	10 415	70 005	30 676	100 681	327	67	394	77 984	33 506	111 490
Seemendusi No. of inseminations	14 623	4402	19 025	141 146	50263	191 409	584	105	689	156 353	54 770	211 123
Tiinestus 1. seemenduse järel First service pregnancy rate, %	51,6	60,4	53,7	48,9	62,4	53,0	48,4	64,3	51,0	49,2	62,2	53,0
Seemenduste arv tiinestumise kohta No. of inseminations per pregnancy	1,9	1,7	1,9	2,0	1,6	1,9	2,1	1,6	2,0	2,0	1,6	1,9

16. Poegimiste ja vasikate arv

Calves born

		Eesti punane Estonian Red	Eesti holstein Estonian Holstein	Eesti maatoõug Estonian Native	Muud tõud Other breeds	Tõud kokku All breeds
Pullvasikaid kokku Males total	arv no.	4029	35 270	331	107	39 737
	%	47,8	47,3	55,1	42,6	47,4
Lehmvasikaid kokku Females total	arv no.	4401	39 367	270	144	44 182
	%	52,2	52,7	44,9	57,4	52,6
Vasikaid kokku Calves total	arv no.	8430	74 637	601	251	83 919
Kaksikuid pullvasikaid Male twins	poegimisi calvings	68	665	7		740
	%	0,8	0,9	1,1		0,9
Kaksikuid lehmvasikaid Female twins	poegimisi calvings	84	641	2	2	729
	%	1,0	0,8	0,3	0,7	0,9
Erisoolisi kaksikuid Heterosex. twins	poegimisi calvings	110	998	7	1	1116
	%	1,3	1,3	1,1	0,4	1,3
Mitmikuid Multiple calves	poegimisi calvings		3			3
	%		0,0			0,0
Aborte Abortions	arv no.	82	900	6		988
	%	1,0	1,2	1,0		1,2
s.h esmaspoeginutel 1 st calving	arv no.	10	102	2		114
	%	0,4	0,4	1,2		0,4
Surnultsüüde Stillbirths	arv no.	488	4375	41	22	4926
	%	5,7	5,7	6,7	8,2	5,8
s.h esmaspoeginutel 1 st calving	arv no.	192	1960	18	7	2177
	%	7,6	7,6	10,4	7,8	7,7
korduvalt poeginutel older cows	arv no.	296	2415	23	15	2749
	%	4,8	4,7	5,2	8,4	4,8
Poegimisi kokku Calvings total	arv no.	8581	76 172	610	268	85 631
s.h esmaspoegimisi 1 st calving	arv no.	2511	25 631	173	90	28 405
	%	29,3	33,6	28,4	33,6	33,2

17. Kinnisperioodi pikkus päevades

Days dry

Tõug Breed		0	1–30	31–60	61–90	>90	Keskmine Average
Eesti punane Estonian Red	lehmi cows	20	131	3164	2224	620	64
	%	0,3	2,1	51,4	36,1	10,1	
Eesti holstein Estonian Holstein	lehmi cows	204	1137	33 920	13 703	2402	58
	%	0,4	2,2	66,0	26,7	4,7	
Eesti maatõug Estonian Native	lehmi cows	8	18	96	170	165	107
	%	1,8	3,9	21,0	37,2	36,1	
Muud tõud Other breeds	lehmi cows	1	13	45	67	52	85
	%	0,6	7,3	25,3	37,6	29,2	
Kokku Total	lehmi cows	233	1299	37 225	16 164	3239	59
	%	0,4	2,2	64,0	27,8	5,6	

18. Uuslõpsiperioodi pikkus päevades

Days open

Tõug Breed		≤30	31–60	61–90	91–120	121–150	>150	Keskmine Average
Eesti punane Estonian Red	lehmi cows	4	774	1845	1085	775	1279	117
	%	0,1	13,4	32,0	18,8	13,5	22,2	
Eesti holstein Estonian Holstein	lehmi cows	8	5486	17 056	10 059	6304	10 068	114
	%		11,2	34,8	20,5	12,9	20,6	
Eesti maatõug Estonian Native	lehmi cows	1	33	54	46	20	71	144
	%	0,4	14,7	24,0	20,4	8,9	31,6	
Muud tõud Other breeds	lehmi cows		12	36	23	12	28	127
	%		10,8	32,4	20,7	10,8	25,2	
Kokku Total	lehmi cows	13	6305	18 991	11 213	7111	11 446	115
	%	0,0	11,4	34,5	20,4	12,9	20,8	

19. Lehmade jagunemine poegimisvahemiku pikkuse järgi

Distribution of cows by calving interval

Tõug Breed		Poegimisvahemik päevades Calving interval, days								Keskmine Average	
		≤300	301–330	331–360	361–390	391–420	421–450	451–480	481–510		>510
Eesti punane Estonian Red	lehmi cows	16	322	1885	1365	867	626	377	246	409	398
	%	0,3	5,3	30,8	22,3	14,2	10,2	6,2	4,0	6,7	
Eesti holstein Estonian Holstein	lehmi cows	126	2491	16 529	12 191	7259	4638	2987	1875	2792	393
	%	0,2	4,9	32,5	24,0	14,3	9,1	5,9	3,7	5,5	
Eesti maatõug Estonian Native	lehmi cows	11	74	94	85	37	39	22	10	79	422
	%	2,4	16,4	20,8	18,8	8,2	8,6	4,9	2,2	17,5	
Muud tõud Other breeds	lehmi cows	1	14	44	35	23	13	14	6	28	420
	%	0,6	7,9	24,7	19,7	12,9	7,3	7,9	3,4	15,7	
Kokku Total	lehmi cows	154	2901	18 552	13 676	8186	5316	3400	2137	3308	394
	%	0,3	5,0	32,2	23,7	14,2	9,2	5,9	3,7	5,7	

20. Lehmade vanus esimesel poegimisel

Age at 1st calving

Maakond County	Vanus kuudes Age, months														Keskmine Average
	<22		22–23		24–25		26–27		28–29		30–31		>31		
	lehmi cows	%	lehmi cows	%	lehmi cows	%	lehmi cows	%	lehmi cows	%	lehmi cows	%	lehmi cows	%	
Harju	30	2,8	269	25,3	355	33,4	148	13,9	87	8,2	51	4,8	123	11,6	26,3
Hiiu			2	1,6	7	5,7	20	16,3	21	17,1	30	24,4	43	35,0	30,4
Ida-Viru	4	1,0	47	12,3	99	26,0	114	29,9	45	11,8	32	8,4	40	10,5	26,8
Jõgeva	133	5,5	1083	44,7	782	32,2	304	12,5	94	3,9	28	1,2	1	0,0	23,9
Järva	511	9,9	2629	50,9	1251	24,2	450	8,7	163	3,2	93	1,8	68	1,3	23,6
Lääne			123	35,9	132	38,5	43	12,5	17	5,0	9	2,6	19	5,5	25,0
Lääne-Viru	394	10,3	1927	50,3	944	24,6	329	8,6	124	3,2	69	1,8	46	1,2	23,6
Põlva	163	7,3	1184	53,4	474	21,4	197	8,9	88	4,0	61	2,7	52	2,3	23,8
Pärnu	77	2,4	1137	35,1	1102	34,0	500	15,4	234	7,2	83	2,6	107	3,3	24,8
Rapla	89	3,9	917	40,1	690	30,2	282	12,3	127	5,6	78	3,4	102	4,5	24,7
Saare	22	1,5	408	27,4	458	30,8	257	17,3	140	9,4	89	6,0	115	7,7	25,9
Tartu	18	1,1	774	48,7	534	33,6	149	9,4	44	2,8	22	1,4	48	3,0	24,2
Valga	420	31,7	388	29,3	294	22,2	111	8,4	56	4,2	29	2,2	27	2,0	23,3
Viljandi	412	17,6	844	36,0	689	29,4	248	10,6	70	3,0	44	1,9	38	1,6	23,7
Võru	9	1,6	165	28,4	138	23,8	82	14,1	57	9,8	38	6,6	91	15,7	27,2
Tõud Breeds															
EPK ER	66	2,6	703	28,0	730	29,1	418	16,6	245	9,8	148	5,9	201	8,0	25,8
EHF EHF	2210	8,6	11 160	43,5	7177	28,0	2775	10,8	1089	4,2	581	2,3	639	2,5	24,1
EK EN	4	2,3	6	3,5	19	11,0	23	13,3	26	15,0	25	14,5	70	40,5	30,6
Muud tõud Other breeds	2	2,2	28	31,1	23	25,6	18	20,0	7	7,8	2	2,2	10	11,1	25,8
Kokku Total	2282	8,0	11 897	41,9	7949	28,0	3234	11,4	1367	4,8	756	2,7	920	3,2	24,3

21. Lehmade jagunemine vanuse järgi

No. of cows by breed and age groups

Vanus (a) Age (y)	Eesti punane Estonian Red		Eesti holstein Estonian Holstein		Eesti maatõug Estonian Native		Muud tõud Other breeds		Tõud kokku All breeds	
	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%
≤3	2888	35,0	31 498	44,2	140	20,0	76	28,7	34 602	43,0
4	1916	23,2	16 884	23,7	143	20,5	45	17,0	18 988	23,6
5	1415	17,2	11 138	15,6	126	18,0	37	14,0	12 716	15,8
6	783	9,5	5977	8,4	80	11,4	26	9,8	6866	8,5
7	617	7,5	3352	4,7	69	9,9	41	15,5	4079	5,1
8	302	3,7	1397	2,0	51	7,3	16	6,0	1766	2,2
9	159	1,9	527	0,7	37	5,3	10	3,8	733	0,9
10	83	1,0	234	0,3	17	2,4	8	3,0	342	0,4
11	43	0,5	112	0,2	11	1,6	1	0,4	167	0,2
≥12	42	0,5	88	0,1	25	3,6	5	1,9	160	0,2
Kokku Total	8248	100,0	71 207	100,0	699	100,0	265	100,0	80 419	100,0
Keskmine vanus Average age	4 a 6 k		4 a		5 a 7 k		5 a 1 k		4 a 1 k	
Keskmine vanus, lakt. Avg. age, lact.	2,6		2,3		3,0		2,9		2,4	

22. Lehmade karjast väljamineku põhjused

Culling reasons

	Eesti punane Estonian Red		Eesti holstein Estonian Holstein		Eesti maatõug Estonian Native		Muud tõud Other breeds		Tõud kokku All breeds		Keskmine vanus a, k
	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	Avg. age (Y, M)
Vanus Age	39	1,4	205	0,8	2	1,6	1	1,3	247	0,9	8 a 11 k
Madal toodang Low productivity	287	9,9	1533	6,2	9	7,1	19	24,4	1848	6,7	4 a 2 k
Sigimisprobleemid Fertility	573	19,8	4264	17,3	30	23,8	21	26,9	4888	17,6	4 a 11 k
Udarahaigused ja vead Udder diseases	730	25,3	5276	21,4	42	33,3	6	7,7	6054	21,8	5 a 1 k
Jäsemete haigused ja vead Feet diseases	419	14,5	4259	17,3	3	2,4	4	5,1	4685	16,9	5 a 2 k
Ainevahetushaigused Metabolic diseases	226	7,8	2574	10,4	7	5,6	5	6,4	2812	10,1	4 a 10 k
Muud haigused Other diseases	219	7,6	2160	8,8	5	4,0			2384	8,6	4 a 6 k
Traumad Accidents	245	8,5	2896	11,8	7	5,6	7	9,0	3155	11,4	4 a 5 k
Muud põhjused Other reasons	149	5,2	1478	6,0	21	16,7	15	19,2	1663	6,0	4 a 6 k
Kokku Total	2887	100,0	24 645	100,0	126	100,0	78	100,0	27 736	100,0	4 a 10 k
Keskmine vanus, lakt. Avg. age, lact.	3,4		3,0		3,5		3,1		3,0		

23. Karjast välja läinud lehmade elueatoodang

Lifetime production of culled cows

Tõug Breed	Aasta Year	Eluiga, p Lifetime, d	Produktiivne iga, p Productive lifetime, d	Piima Milk kg	Rasva Fat kg	Rasva Fat %	Valku Protein kg	Valku Protein %	R+V F+P kg
Eesti punane Estonian Red	2020	2054	1238	29 900	1216	4,07	1035	3,46	2251
	2021	2090	1279	31 379	1277	4,07	1088	3,47	2365
	2022	2076	1275	32 028	1310	4,09	1118	3,49	2429
	2023	2032	1238	31 778	1299	4,09	1107	3,48	2406
	2024	1979	1186	30 908	1264	4,09	1081	3,50	2345
Eesti holstein Estonian Holstein	2020	1813	1034	28 772	1118	3,89	971	3,37	2089
	2021	1802	1032	29 504	1140	3,86	997	3,38	2137
	2022	1779	1019	29 899	1159	3,88	1012	3,38	2170
	2023	1767	1012	30 452	1179	3,87	1029	3,38	2208
	2024	1746	996	30 567	1183	3,87	1032	3,38	2215
Eesti maatõug Estonian Native	2020	2338	1407	20 150	900	4,47	687	3,41	1587
	2021	2395	1422	18 745	864	4,61	649	3,46	1513
	2022	2214	1269	17 296	800	4,62	601	3,48	1401
	2023	2232	1318	17 325	789	4,56	602	3,48	1392
	2024	2201	1284	17 236	791	4,59	594	3,45	1386
Tõud kokku All breeds	2020	1848	1064	28 898	1131	3,91	979	3,39	2110
	2021	1842	1065	29 693	1156	3,89	1007	3,39	2164
	2022	1815	1049	30 078	1174	3,90	1022	3,40	2196
	2023	1799	1039	30 534	1191	3,90	1036	3,39	2226
	2024	1772	1017	30 542	1190	3,90	1035	3,39	2225

24. Tõuraamatulehmade toodang aastalehma kohta

Productivity of herdbook cows

Tõug Breed	TR osa HB section	Aastalehmi Cows	Piima Milk kg	%	Rasva Fat kg	%	Valku Protein kg	R+V F+P kg
Eesti punane Estonian Red	A	7307	10 084	4,06	409	3,53	356	766
	B	389	8984	4,03	362	3,51	315	677
	R	711	8003	4,04	324	3,46	277	600
Eesti holstein Estonian Holstein	A	58 754	12 084	3,86	466	3,38	409	875
	B	9168	11 679	3,87	452	3,41	399	851
	R	2867	9858	3,96	391	3,41	336	726
Eesti maatõug Estonian Native	A	171	5020	4,60	231	3,54	177	408
	B	325	4452	4,64	207	3,49	155	362
	R1	97	5555	4,56	253	3,36	187	440
	R2	23	5727	4,41	252	3,41	196	448

25. 305 päeva laktatsiooni toodang tõuraamatulehmadel

305-d lactation productivity of herdbook cows

Tõug Breed	TR osa HB section	Laktatsioon Lactation	Aastalehmi Cows	Piima Milk kg	%	Rasva Fat kg	%	Valku Protein kg	R+V F+P kg
Eesti punane Estonian Red	A	1.	2010	8478	4,08	346	3,56	302	648
		2.	1622	10 223	4,04	413	3,52	360	773
		≥3.	2434	10 540	3,98	420	3,43	361	781
	B	1.	85	8315	4,03	335	3,50	291	626
		2.	79	9485	3,96	375	3,47	329	704
		≥3.	148	9368	3,92	367	3,38	317	684
	R	1.	176	7161	4,03	289	3,44	246	535
		2.	124	8526	4,04	345	3,45	294	639
		≥3.	201	9012	4,00	360	3,35	302	662
Eesti holstein Estonian Holstein	A	1.	18 772	10 150	3,88	393	3,39	344	738
		2.	13 958	12 157	3,82	464	3,39	412	876
		≥3.	15 493	12 500	3,77	472	3,31	413	885
	B	1.	2393	9846	3,87	381	3,41	336	717
		2.	2125	11 813	3,81	451	3,42	403	854
		≥3.	3081	12 179	3,80	463	3,34	406	869
	R	1.	670	8937	3,87	346	3,38	302	648
		2.	585	10 351	3,91	405	3,40	351	756
		≥3.	1000	10 483	3,90	409	3,33	349	758
Eesti maatõug Estonian Native	A	1.	11	4653	5,22	243	3,63	169	412
		2.	19	5495	4,83	265	3,59	197	463
		≥3.	98	6114	4,49	278	3,43	212	489
	B	1.	85	4516	4,60	208	3,44	155	363
		2.	49	5438	4,63	252	3,44	187	439
		≥3.	58	5074	4,60	233	3,44	175	408
	R1	1.	12	4938	4,48	221	3,31	163	384
		2.	21	5449	4,48	244	3,33	181	425
		≥3.	38	5842	4,45	260	3,35	195	455
	R2	1.	4	5424	4,11	223	3,22	175	398
		2.	9	5493	4,32	238	3,29	181	418
		≥3.	7	6333	4,39	278	3,44	218	496

26. Lehmade arv tõugude viisi maakondades

No. of cows of different breeds by counties

Maakond County	Eesti punane Estonian Red		Eesti holstein Estonian Holstein		Eesti maatõug Estonian Native		Muud tõud Other breeds		Tõud kokku All breeds
	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	
Harju	74	2,0	3494	94,4	131	3,5	2	0,1	3701
Hiiu	8	1,5	507	96,6	9	1,7	1	0,2	525
Ida-Viru	269	24,9	754	69,9	2	0,2	54	5,0	1079
Jõgeva	486	7,1	6337	92,8	2	0,0	1	0,0	6826
Järva	184	1,4	12 866	97,4	70	0,5	88	0,7	13 208
Lääne	6	0,6	1084	99,4					1090
Lääne-Viru	174	1,6	10 602	98,2	8	0,1	8	0,1	10 792
Põlva	771	13,4	4957	86,5	1	0,0	4	0,1	5733
Pärnu	47	0,5	9428	97,7	144	1,5	27	0,3	9646
Rapla	18	0,3	6015	99,4	13	0,2	3	0,0	6049
Saare	2094	42,9	2536	52,0	229	4,7	18	0,4	4877
Tartu	541	10,5	4594	88,9	12	0,2	21	0,4	5168
Valga	1216	35,2	2220	64,3			18	0,5	3454
Viljandi	1720	26,5	4702	72,3	73	1,1	4	0,1	6499
Võru	640	36,1	1111	62,7	5	0,3	16	0,9	1772
Kokku Total	8248	10,3	71 207	88,5	699	0,9	265	0,3	80 419

27. Karjade arv ning keskmine karja suurus maakondades

No. of herds and average herd size in counties

Maakond County	Karjade arv 31.12 Herds				Keskmine karja suurus 31.12 Average herd size			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
Harju	31	29	26	23	130,4	135,4	149,1	160,9
Hiiu	7	5	4	4	90,3	124,4	134,0	131,3
Ida-Viru	6	6	7	7	176,2	168,0	143,9	154,1
Jõgeva	21	18	17	16	352,4	413,2	420,5	426,6
Järva	33	32	30	30	395,2	414,8	444,5	440,3
Lääne	6	6	6	6	176,3	181,0	180,5	181,7
Lääne-Viru	50	51	51	48	202,5	200,1	208,7	224,8
Põlva	25	22	22	22	229,8	262,0	255,9	260,6
Pärnu	48	45	42	39	207,7	216,5	228,8	247,3
Rapla	28	28	26	26	203,6	207,8	233,0	232,7
Saare	35	32	32	32	134,7	148,9	150,9	152,4
Tartu	21	20	18	19	262,2	281,9	284,2	272,0
Valga	16	13	12	12	211,3	264,5	287,7	287,8
Viljandi	43	40	36	33	150,6	164,4	182,3	196,9
Võru	29	24	22	20	63,4	71,8	81,4	88,6
Eesti Estonia	399	371	351	337	202,2	218,4	229,9	238,6

28. 305 päeva laktatsiooni toodang maakondades

305-d lactation yield in counties by breeds

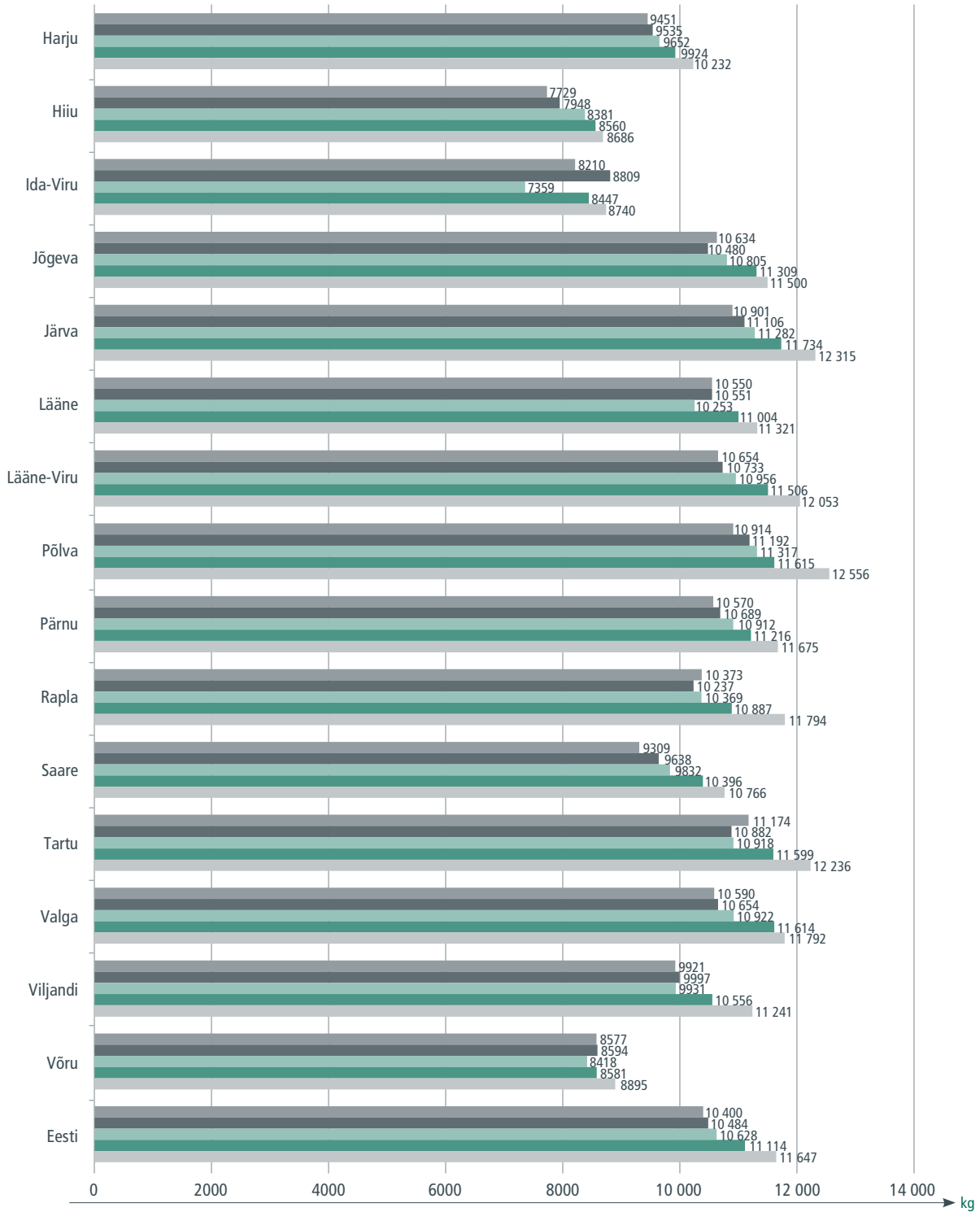
Maakond County	Tõug Breed	1. laktatsioon 1 st lactation						2. laktatsioon 2 nd lactation						3. laktatsioon ja vanemad 3 rd lactation and older								
		lehmi cows	piima milk kg	rasva fat %	valku protein kg	r+v f+p kg	%	lehmi cows	piima milk kg	rasva fat %	valku protein kg	r+v f+p kg	%	lehmi cows	piima milk kg	rasva fat %	valku protein kg	r+v f+p kg	%			
Harju	EPK	8	6159	4,18	257	3,39	209	466	10	7530	4,46	336	3,60	271	607	40	8727	3,95	345	3,42	299	643
	EHF	961	9290	3,91	364	3,37	313	677	751	10 631	3,87	412	3,38	359	771	1164	11 083	3,82	424	3,29	365	789
	EK	20	4590	4,75	218	3,47	159	377	17	6325	4,45	282	3,52	223	504	56	6063	4,57	282	3,46	214	495
	Muud tõud	1	8803	3,71	326	3,47	306	632	1	9506	3,39	322	3,29	313	635	2	8541	3,78	323	3,40	290	613
Kokku	990	9169	3,92	360	3,37	309	669	779	10 496	3,89	408	3,38	355	763	1262	10 781	3,84	415	3,30	356	771	
Hiiumaa	EPK								2	9141	3,90	357	3,47	318	674	4	10 684	4,37	467	3,58	382	849
	EHF	126	7981	4,03	322	3,47	277	598	106	9156	4,18	383	3,53	323	706	154	9963	4,15	413	3,44	343	756
	EK	1	6878	4,96	341	3,64	250	591	2	9112	4,75	432	3,98	363	795	2	5619	4,39	247	3,52	198	444
	Muud tõud															2	6810	4,26	290	3,39	231	521
Kokku	127	7387	4,04	322	3,47	276	598	110	9155	4,18	383	3,54	324	707	162	9888	4,16	411	3,44	340	751	
Ida-Viru	EPK	72	6910	4,26	294	3,77	261	555	47	7986	4,22	337	3,70	295	632	71	7988	4,16	332	3,60	287	619
	EHF	206	8370	3,93	329	3,58	299	629	148	9730	3,80	370	3,49	340	710	207	9146	3,84	351	3,41	312	663
	EK															2	5386	4,61	248	3,50	188	437
	Muud tõud	3	5475	3,94	216	3,18	174	390	6	5716	4,07	233	3,16	181	413	23	5635	4,21	237	3,20	180	417
Kokku	281	7965	4,01	319	3,62	288	607	201	9202	3,89	358	3,53	324	683	303	8583	3,93	337	3,44	295	633	
Jõgeva	EPK	118	8106	4,40	357	3,57	289	646	165	10 096	4,43	447	3,50	353	800	228	11 171	4,25	475	3,41	381	856
	EHF	1974	9915	3,91	388	3,39	336	724	1326	11 877	3,78	449	3,36	400	849	1764	12 187	3,84	468	3,33	405	873
	EK															2	7346	4,11	302	3,09	227	529
	Muud tõud	1	9885	3,42	338	3,34	330	667														
Kokku	2093	9813	3,93	386	3,39	333	719	1491	11 680	3,84	449	3,38	394	843	1994	12 066	3,88	468	3,34	402	871	
Järva	EPK	54	8227	4,12	339	3,56	293	632	48	10 630	4,02	428	3,48	370	798	57	10 404	3,98	414	3,43	357	771
	EHF	4267	10 457	3,85	403	3,37	352	755	3067	12 440	3,86	480	3,38	421	901	3322	12 844	3,77	484	3,31	425	908
	EK	12	4858	4,19	204	3,20	156	359	15	6176	4,29	265	3,23	199	465	18	5303	4,73	251	3,52	187	437
	Muud tõud	28	7877	4,67	368	3,73	294	662	12	10 350	4,83	500	3,72	385	885	16	11 161	4,49	501	3,45	385	886
Kokku	4361	10 397	3,86	401	3,37	350	752	3142	12 374	3,86	478	3,38	419	897	3413	12 756	3,78	482	3,31	422	904	
Lääne	EPK	1	6271	3,92	246	3,30	207	453	1	8018	4,04	324	3,31	265	589	3	8349	3,87	323	3,17	265	588
	EHF	313	9636	3,90	376	3,39	327	703	272	11 527	3,86	445	3,40	392	837	292	11 726	3,97	465	3,34	391	857
	Kokku	314	9625	3,90	376	3,39	327	702	273	11 514	3,86	444	3,40	392	836	295	11 692	3,97	464	3,33	390	854
	Muud tõud	46	8842	3,93	347	3,52	311	659	30	10 538	3,92	413	3,48	367	780	60	11 428	3,78	432	3,41	390	822
Kokku	3359	10 269	3,89	399	3,43	352	751	2572	12 202	3,83	468	3,41	416	884	2768	12 538	3,83	481	3,34	419	899	
Lääne-Viru	EPK								1	11 284	3,23	365	3,34	377	741	4	7477	4,24	317	3,47	259	576
	EHF																					
	Muud tõud																					
	Kokku	3405	10 250	3,89	398	3,43	351	750	2603	12 182	3,84	467	3,41	416	883	2832	12 507	3,83	479	3,34	418	897

28. ...järg
...continued

Maakond County	Tõug Breed	lehmi cows	piima milk		rasva fat		valku protein		r+v f+p	lehmi cows	piima milk		rasva fat		valku protein		r+v f+p
			kg	%	kg	%	kg	%			kg	%	kg	%	kg	%	
Põlva	EPK	252	9173	3,99	366	3,99	326	3,56	692	172	10940	3,92	429	3,92	389	3,56	818
	EHF	1564	10 731	3,79	407	3,79	360	3,36	767	1204	12 779	3,69	471	3,37	430	3,30	901
	EK																
	Kokku	1816	10 514	3,82	401	3,38	355	3,38	757	1376	12 549	3,71	466	3,39	425	3,32	895
Pärnu	EPK	2	6239	4,29	268	3,64	227	3,64	495	10	7405	4,16	308	3,34	247	3,25	555
	EHF	2683	9902	3,92	388	3,40	337	3,40	725	2083	11888	3,83	456	3,38	402	3,30	857
	EK	33	4654	4,72	220	3,50	163	3,50	382	18	5762	4,70	271	3,44	198	3,39	469
	Muud tõud	4	6328	3,83	242	3,21	203	3,21	445	6	7628	4,29	328	3,19	243	3,22	571
	Kokku	2722	9831	3,92	385	3,41	335	3,41	720	2117	11 802	3,84	453	3,38	399	3,30	852
Rapla	EPK	3	8478	3,92	333	3,47	294	3,47	627	4	12 385	3,75	465	3,41	423	3,68	888
	EHF	1972	9627	3,97	382	3,39	326	3,39	709	1411	11 701	3,98	466	3,40	398	3,39	864
	EK	2	4293	5,18	222	3,51	151	3,51	373	2	4684	4,66	218	3,54	166	3,47	384
	Muud tõud																
	Kokku	1977	9620	3,97	382	3,39	326	3,39	708	1417	11 693	3,98	465	3,4	398	3,30	863
Saare	EPK	560	7731	4,08	315	3,59	278	3,59	593	445	9164	3,96	363	3,52	323	3,44	686
	EHF	667	10 685	3,61	385	3,52	377	3,52	762	637	12 762	3,55	454	3,48	444	3,37	898
	EK	49	4594	4,52	208	3,37	155	3,37	363	46	4846	4,66	226	3,38	164	3,35	390
	Muud tõud	3	6593	4,34	286	3,51	232	3,51	518								
	Kokku	1279	9149	3,80	348	3,55	324	3,55	672	1128	11 020	3,71	409	3,49	385	3,40	794
Tartu	EPK	145	9174	3,94	362	3,48	319	3,48	681	127	11 312	3,98	450	3,49	395	3,40	846
	EHF	1378	10 342	3,78	391	3,38	349	3,38	741	1061	12 496	3,73	465	3,37	421	3,30	887
	EK	2	3464	4,76	165	3,50	121	3,50	286	3	5735	4,55	261	3,43	197	3,23	458
	Muud tõud	2	5095	4,25	216	3,67	187	3,67	403	3	9318	3,91	365	3,44	320	3,43	685
	Kokku	1527	10 215	3,80	388	3,39	346	3,39	703	1194	12 345	3,75	463	3,38	418	3,31	881
Valga	EPK	339	9199	3,87	356	3,53	325	3,53	681	270	11 029	3,80	419	3,49	385	3,41	804
	EHF	664	10 510	3,58	376	3,29	346	3,29	723	546	12 807	3,65	467	3,30	422	3,24	889
	Muud tõud	1	6707	4,05	271	3,59	241	3,59	512	5	5452	4,84	264	3,68	201	3,62	464
	Kokku	1004	10 064	3,67	369	3,37	339	3,37	708	821	12 177	3,69	450	3,36	409	3,30	858
Viljandi	EPK	512	8578	4,19	359	3,51	301	3,51	660	377	10444	4,16	434	3,51	366	3,42	800
	EHF	1381	9627	4,05	390	3,43	330	3,43	720	1244	11745	3,91	460	3,40	400	3,31	859
	EK	4	5943	4,34	258	3,51	208	3,51	466	2	5549	4,77	265	3,51	195	3,54	460
	Muud tõud	1	4956	4,00	198	2,92	145	2,92	343	2	6200	3,97	246	3,06	190	3,14	436
	Kokku	1898	9334	4,09	381	3,45	322	3,45	703	1625	11 428	3,96	453	3,42	391	3,34	845
Võru	EPK	160	7081	4,19	297	3,56	252	3,56	548	117	8411	4,16	350	3,53	297	3,37	646
	EHF	321	8557	4,04	346	3,39	290	3,39	635	240	9919	4,02	399	3,42	340	3,34	738
	EK	1	3695	5,04	186	3,30	122	3,30	308	3	6087	4,76	290	3,35	204	3,29	494
	Muud tõud	3	8838	3,64	322	3,70	327	3,70	649	3	5669	5,17	293	3,58	203	3,33	496
	Kokku	485	8062	4,08	329	3,44	277	3,44	606	363	9366	4,07	381	3,45	324	3,35	705

29. Piimatoodang aastalehma kohta maakondades

Annual milk yield per cow in counties

EESTI JÕUDLUSKONTROLI AASTARAAMAT

2024

2020 2021 2022 2023 2024

30. Toodang aastalehma kohta maakondades tõugude viisi

Production data of Estonian dairy breeds in counties

Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Piima Milk kg	Rasva Fat %	Rasva Fat kg	Valku Protein %	Valku Protein kg	R+V F+P kg	SRA SCC tuh/ml
Harju	EPK	77	7758	4,13	320	3,58	278	598	408
	EHF	3534	10 489	3,91	410	3,37	353	763	304
	EK	133	4963	4,61	229	3,57	177	406	447
	Muud tõud	5	8058	4,10	330	3,62	292	622	649
	Kokku	3751	10 232	3,93	402	3,37	345	747	309
Hiiumaa	EPK	9	8323	4,34	361	3,61	300	661	188
	EHF	503	8737	4,15	363	3,55	310	673	223
	EK	6	6576	4,72	310	3,82	251	562	136
	Muud tõud	2	4202	4,30	181	3,66	154	335	210
	Kokku	520	8686	4,16	361	3,55	309	670	221
Ida-Viru	EPK	247	7555	4,26	322	3,70	280	602	389
	EHF	738	9380	3,87	363	3,51	329	692	346
	EK	2	4675	4,90	229	3,98	186	415	395
	Muud tõud	50	5321	4,18	222	3,21	171	393	893
	Kokku	1038	8740	3,96	346	3,54	310	656	370
Jõgeva	EPK	584	10 683	4,34	464	3,52	376	840	230
	EHF	6167	11 579	3,93	456	3,39	393	848	271
	EK	2	6996	4,18	292	3,10	217	509	180
	Muud tõud	1	11 450	3,39	389	3,34	383	772	80
	Kokku	6755	11 500	3,97	456	3,40	391	848	267
Järva	EPK	187	9837	4,03	396	3,52	347	743	279
	EHF	12 847	12 409	3,83	475	3,37	419	894	191
	EK	71	4994	4,48	224	3,40	170	394	362
	Muud tõud	75	9378	4,81	451	3,66	344	795	224
	Kokku	13 180	12 315	3,84	472	3,38	416	888	193
Lääne	EPK	8	6789	4,18	284	3,47	236	519	796
	EHF	1069	11 353	3,97	451	3,41	388	839	170
	Kokku	1077	11 321	3,98	450	3,41	386	837	173
Lääne-Viru	EPK	185	10 373	3,98	413	3,50	363	776	204
	EHF	10 480	12 095	3,89	471	3,41	412	883	188
	EK	7	2513	3,78	95	3,45	87	182	394
	Muud tõud	9	5962	3,95	236	3,39	202	438	359
	Kokku	10 682	12 053	3,90	470	3,41	411	880	189
Põlva	EPK	779	11 090	3,95	439	3,55	394	832	182
	EHF	4840	12 797	3,76	481	3,38	433	914	164
	EK	1	5217	4,80	251	4,03	210	461	201
	Muud tõud	3	7816	4,64	363	3,44	269	632	999
	Kokku	5623	12 556	3,78	475	3,40	427	902	166
Pärnu	EPK	52	7627	4,15	317	3,44	262	579	281
	EHF	9376	11 795	3,91	461	3,39	399	860	233
	EK	131	5579	4,63	258	3,49	195	453	604
	Muud tõud	28	7837	3,96	311	3,30	259	570	461
	Kokku	9588	11 675	3,91	457	3,39	395	853	236
Rapla	EPK	20	12 055	3,76	454	3,34	403	857	365
	EHF	5987	11 810	3,95	466	3,37	398	864	209
	EK	12	4673	4,47	209	3,60	168	377	538
	Muud tõud	4	7917	3,73	295	3,14	249	544	441
	Kokku	6022	11 794	3,94	465	3,37	398	863	210
Saaremaa	EPK	2108	8944	4,03	360	3,56	318	678	231
	EHF	2480	12 828	3,60	461	3,47	445	906	188
	EK	212	5257	4,55	239	3,37	177	416	296
	Muud tõud	16	4438	4,31	191	3,49	155	346	265
	Kokku	4817	10 766	3,77	406	3,50	377	783	206
Tartu	EPK	569	11 148	3,90	435	3,49	389	824	212
	EHF	4494	12 418	3,76	467	3,38	419	887	208
	EK	11	5219	4,64	242	3,45	180	422	222
	Muud tõud	30	8180	3,64	297	3,51	287	585	172
	Kokku	5103	12 236	3,78	462	3,39	415	877	208

30. ...järg
...continued

Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Piima Milk kg	Rasva Fat %	Rasva Fat kg	Valku Protein %	Valku Protein kg	R+V F+P kg	SRA SCC tuh/ml
Valga	EPK	1229	10 547	3,90	411	3,51	370	781	325
	EHF	2187	12 543	3,70	464	3,29	413	877	177
	Muud tõud	22	6670	4,58	306	3,69	246	551	379
	Kokku	3438	11 792	3,77	444	3,36	397	841	225
Viljandi	EPK	1723	10 284	4,18	430	3,50	360	789	229
	EHF	4651	11 727	3,98	466	3,41	399	866	206
	EK	68	2534	4,66	118	3,53	90	208	889
	Muud tõud	4	5906	4,08	241	3,08	182	423	51
	Kokku	6445	11 241	4,03	453	3,43	385	838	213
Võru	EPK	630	8127	4,12	335	3,54	288	623	349
	EHF	1104	9393	4,09	384	3,44	323	708	258
	EK	5	5262	4,44	234	3,45	181	415	761
	Muud tõud	15	5820	4,23	246	3,63	211	458	602
	Kokku	1755	8895	4,10	365	3,47	309	674	291
Eesti Estonia	EPK	8408	9856	4,06	400	3,53	348	747	252
	EHF	70 456	11 940	3,87	462	3,39	405	866	211
	EK	663	4929	4,58	226	3,46	171	396	438
	Muud tõud	265	7316	4,34	317	3,51	257	574	385
	Kokku	79 793	11 647	3,89	453	3,40	396	849	216

31. Suurima 305 päeva laktatsiooni piima rasva- ja valgutoodanguga lehmad

Top cows ranked by 305-d lactation fat and protein yield

Jrk. nr No.	Reg. nr Reg. no.	Omanik Owner	Maakond County	Lakt. nr Lact. no.	305 päeva laktatsiooni toodang 305-d lactation yield					
					piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	r+v f+p kg
Eesti punane Estonian Red										
1	21974014	Peri Põllumajanduslik AS	Põlva	4	17 616	4,39	773	3,74	659	1433
2	18775112	AS Tartu Agro	Tartu	5	17 214	4,48	771	3,46	595	1366
3	18776867	AS Tartu Agro	Tartu	4	15 189	4,95	752	3,46	526	1278
4	20910594	AS Tartu Agro	Tartu	4	15 762	4,46	702	3,52	555	1257
5	20910266	AS Tartu Agro	Tartu	4	18 495	3,59	664	3,18	589	1253
6	19989945	OÜ Tõntso Agro	Valga	4	15 841	4,09	648	3,58	568	1216
7	19893013	Osaühing Härjanurme Mõis	Jõgeva	4	16 617	3,60	598	3,57	593	1191
8	20911584	AS Tartu Agro	Tartu	3	16 238	3,97	644	3,35	543	1187
9	20865283	Paunvere Agro OÜ	Jõgeva	4	16 949	3,59	608	3,33	565	1172
10	22097644	Peri Põllumajanduslik AS	Põlva	3	16 933	3,78	641	3,14	531	1172
11	20380618	Valjala Põllumajanduslik Osaühing	Saare	4	16 115	3,87	623	3,40	548	1171
12	21140495	Osaühing Kõpu PM	Viljandi	4	13 153	5,12	673	3,78	498	1171
13	18004120	Osaühing Härjanurme Mõis	Jõgeva	6	16 191	4,22	683	3,00	486	1169
14	20905620	Peri Põllumajanduslik AS	Põlva	3	16 029	4,06	651	3,23	518	1168
15	22570758	Osaühing Kõpu PM	Viljandi	3	13 432	5,01	672	3,69	496	1168
16	15160782	Kõljala Põllumajanduslik Osaühing	Saare	7	17 683	3,36	594	3,22	570	1164
17	21140211	Osaühing Kõpu PM	Viljandi	4	14 876	4,26	634	3,55	528	1163
18	18776812	AS Tartu Agro	Tartu	5	15 254	4,10	625	3,52	538	1162
19	18776447	AS Tartu Agro	Tartu	4	16 420	3,84	631	3,23	531	1161
20	24178372	Osaühing Hekva	Saare	2	17 313	3,40	588	3,29	570	1159
21	22781017	AS Tartu Agro	Tartu	2	11 965	5,44	651	4,23	507	1157
22	21140846	Osaühing Kõpu PM	Viljandi	3	14 270	4,40	628	3,69	527	1155
23	19739670	Aktsiaselts Laatre Piim	Valga	4	14 538	4,86	707	3,08	448	1154
24	22571212	Osaühing Kõpu PM	Viljandi	3	15 191	4,20	638	3,38	514	1152
25	19848662	OÜ Kure Mõis	Tartu	4	15 391	4,19	645	3,29	507	1151

31. ...järg
...continued

Jrk. nr No.	Reg. nr Reg. no.	Omanik Owner	Maakond County	Lakt. nr Lact. no.	305 päeva laktatsiooni toodang 305-d lactation yield					
					piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	r+v f+p kg
Eesti holstein <i>Estonian Holstein</i>										
1	21974397	Peri Põllumajanduslik AS	Põlva	4	22 782	3,37	769	3,21	731	1500
2	21974991	Peri Põllumajanduslik AS	Põlva	4	21 289	3,62	770	3,36	716	1486
3	23744752	Osaühing Kohala SF	Lääne-Viru	2	15 840	5,51	873	3,76	596	1470
4	19758947	OÜ Halinga	Pärnu	5	18 015	5,06	911	3,04	547	1458
5	23042209	Osaühing Kaiu LT	Rapla	3	16 973	4,96	842	3,55	602	1444
6	21244551	Aksiaselts Risti Agro	Järva	4	18 037	4,26	769	3,67	662	1430
7	22501233	Valjala Põllumajanduslik Osaühing	Saare	2	19 569	3,76	735	3,51	687	1422
8	23452596	Ülejõe Piim OÜ	Lääne-Viru	2	16 913	4,76	805	3,54	600	1405
9	19242699	Aksiaselts Risti Agro	Järva	4	19 722	3,79	747	3,33	657	1404
10	23655263	Aksiaselts Väätsa Agro	Järva	2	16 255	4,97	808	3,66	595	1403
11	21485855	Osaühing Kohala SF	Lääne-Viru	4	17 441	4,73	826	3,29	575	1400
12	22781918	AS Tartu Agro	Tartu	2	17 733	4,47	793	3,42	606	1399
13	23952317	OÜ Halinga	Pärnu	2	19 432	3,85	747	3,34	650	1397
14	22087423	Osaühing Kohala SF	Lääne-Viru	3	14 731	5,61	826	3,86	569	1395
15	22876317	Peri Põllumajanduslik AS	Põlva	3	16 731	4,60	770	3,70	620	1390
16	20930820	Aksiaselts Väätsa Agro	Järva	5	18 315	4,39	804	3,17	581	1384
17	23650589	Osaühing Kaiu LT	Rapla	2	19 531	3,73	729	3,33	651	1380
18	21446245	Aksiaselts Adavere Agro	Jõgeva	4	17 252	4,40	759	3,59	619	1378
19	22087362	Osaühing Kohala SF	Lääne-Viru	3	17 464	4,80	838	3,08	537	1376
20	22765451	Osaühing Härjanurme Möis	Jõgeva	2	15 998	5,22	835	3,36	537	1373
21	20290566	Osaühing Kaiu LT	Rapla	5	21 000	3,53	742	2,99	629	1371
22	18803396	AS Tartu Agro	Tartu	5	17 727	4,20	744	3,53	627	1370
23	22087898	Osaühing Kohala SF	Lääne-Viru	3	16 051	5,20	835	3,31	532	1367
24	21244049	Aksiaselts Risti Agro	Järva	4	15 780	5,17	816	3,46	547	1363
25	22358592	Aksiaselts Väandra	Pärnu	3	19 449	3,85	750	3,13	610	1359
Eesti maatõug <i>Estonian Native</i>										
1	22783899	Tammsaare OÜ	Järva	3	11 091	4,39	487	3,41	378	865
2	18122299	Osaühing Pihla	Hiiu	2	9441	4,92	464	3,99	376	841
3	18122305	Osaühing Pihla	Hiiu	2	8782	4,56	401	3,97	349	750
4	15663313	OÜ Soomill	Harju	4	9389	4,11	386	3,45	324	709
5	20506667	Aix Trading OÜ	Pärnu	4	9056	4,30	389	3,34	303	692
6	18122206	Osaühing Pihla	Hiiu	3	8559	4,54	389	3,50	300	688
7	18662443	Salme Põllumajanduse Osaühing	Saare	4	9585	4,03	386	3,09	296	682
8	19558684	Salme Põllumajanduse Osaühing	Saare	5	9330	4,05	378	3,24	302	680
9	19557786	Salme Põllumajanduse Osaühing	Saare	4	9005	4,14	373	3,34	301	674
10	20808235	Eelar Sammleri Kuriste talu	Järva	2	8294	4,61	383	3,50	290	673
11	21064159	Salme Põllumajanduse Osaühing	Saare	4	8534	4,40	376	3,34	285	661
12	18662412	Salme Põllumajanduse Osaühing	Saare	4	8065	4,70	379	3,42	276	655
13	21097034	Salme Põllumajanduse Osaühing	Saare	4	7564	4,93	373	3,53	267	640
14	21199004	Remmelgamaa OÜ	Harju	2	8098	4,47	362	3,37	273	635
15	23315907	Remmelgamaa OÜ	Harju	2	7619	4,41	336	3,89	297	633
16	20016999	Osaühing Karukämmal	Harju	3	7362	4,82	355	3,71	273	628
17	13372545	Muuluka Farm OÜ	Harju	8	8096	4,51	365	3,22	261	626
18	20022303	Mahetooted OÜ	Järva	5	7702	4,56	351	3,53	272	623
19	19536491	Andres Sutt	Jõgeva	5	8506	4,24	361	3,05	260	621
20	20207922	Sirje Treumuth	Pärnu	3	7078	5,05	357	3,45	244	602
21	21945571	Mahetooted OÜ	Järva	2	7746	4,37	338	3,26	253	591
22	23210059	Osaühing Pihla	Hiiu	1	6878	4,96	341	3,64	250	591
23	22657725	Kaja Kasak Soosaare talu	Võru	2	7103	4,99	355	3,31	235	590
24	21198847	Osaühing Karukämmal	Harju	3	7055	4,74	335	3,61	255	589
25	21097041	Salme Põllumajanduse Osaühing	Saare	3	6860	5,17	355	3,40	233	588

32. Suurima eluea piimatoodanguga lehmad 2024. aastal

Best lifetime production cows

Jrk. nr No.	Reg. nr Reg. no.	Nimi Name	Omanik Owner	Maakond County	Sünniaeg Date of birth	Piima Milk kg	Rasva Fat %	Valku Protein %	R+V F+P kg
Eesti punane <i>Estonian Red</i>									
1	11450634	Killi	AS Tartu Agro	Tartu	25.11.2009	168 293	3,67	3,27	11 669
2	12282715	Urme	OÜ Kesa-Agro	Valga	16.04.2011	147 416	3,65	3,62	10 720
3	13657345		AS Tartu Agro	Tartu	18.07.2012	138 746	3,55	3,28	9468
4	11298281	Nelgi	Kõljala Põllumajanduslik Osühing	Saare	23.12.2009	134 661	4,67	3,89	11 532
5	13286491	Mosu	OÜ Tõntso Agro	Valga	26.12.2011	134 523	4,05	3,29	9869
6	15160782	Messi	Kõljala Põllumajanduslik Osühing	Saare	31.10.2015	132 622	3,36	3,25	8771
7	13256234	Kissu	Kõljala Põllumajanduslik Osühing	Saare	14.01.2012	130 010	3,68	3,45	9275
8	13938239	Printsess	OÜ Tõntso Agro	Valga	08.09.2012	128 830	3,82	3,15	8984
9	9409989	Triinu	JK Otsa Talu Osühing	Lääne-Viru	19.03.2008	124 970	3,48	3,62	8863
10	14959387		AS Tartu Agro	Tartu	26.03.2013	119 370	3,69	3,41	8478
Eesti holstein <i>Estonian Holstein</i>									
1	11530022	Leenu	Aktsiaselts Metsaküla Piim	Harju	01.01.2010	151 565	3,69	3,12	10 322
2	14638725	Mille	Kõljala Põllumajanduslik Osühing	Saare	27.03.2013	147 906	3,04	3,33	9422
3	16320109		Aktsiaselts Väandra	Pärnu	04.07.2014	139 744	2,88	3,06	8309
4	12355822		AS Tartu Agro	Tartu	18.12.2011	136 016	4,09	3,64	10 512
5	10404591		AS Peetri Põld ja Piim	Järva	29.03.2010	134 335	3,48	3,16	8920
6	14638831	Muuvi	Kõljala Põllumajanduslik Osühing	Saare	25.04.2013	131 806	4,42	3,55	10 502
7	15242594	Kirsik	Kõljala Põllumajanduslik Osühing	Saare	13.05.2014	129 069	2,74	3,57	8143
8	15667762	Eemi	Osühing Kõpu PM	Viljandi	15.09.2014	128 573	3,58	3,16	8665
9	11530435	Kaare	Aktsiaselts Metsaküla Piim	Harju	01.03.2010	127 698	3,33	3,19	8332
10	14788758	Lapik	Osühing Estonia	Järva	27.04.2013	127 663	3,50	2,99	8291
Eesti maatõug <i>Estonian Native</i>									
1	9147195	Tiku	Muuluka Farm OÜ	Harju	03.03.2008	75 140	4,65	3,57	6181
2	12936335	Pihlakas	Osühing Karukämmal	Harju	23.12.2011	70 930	4,39	3,45	5564
3	13372545	Nupi	Muuluka Farm OÜ	Harju	27.03.2012	68 284	4,67	3,24	5401
4	13741907	Pung	Osühing Karukämmal	Harju	29.11.2012	67 137	4,30	3,19	5028
5	13899097	Lika	Muuluka Farm OÜ	Harju	15.07.2012	60 235	4,51	3,35	4737
6	13502966	Sipsik	Muuluka Farm OÜ	Harju	21.09.2011	57 726	4,36	3,34	4445
7	12482450	Tanni	Muuluka Farm OÜ	Harju	06.08.2010	54 598	4,44	3,33	4244
8	15663238	Õõla	OÜ Soomill	Harju	30.06.2014	53 874	4,00	3,44	4010
9	14093302		Hõbetse talu	Pärnu	12.05.2012	53 864	4,12	3,13	3904
10	10027592	Inna	Muuluka Farm OÜ	Harju	21.02.2009	53 059	3,89	3,18	3750

33. Parimad jõudluskontrollikarjad rasva- ja valgutoodangu järgi

(Välja on toodud EHF, EPK, EK tõugu lehmade keskmised toodangud)

Best dairy herds by fat and protein yield

Jrk. nr No.	Omanik Owner	Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Toodang aastalehma kohta Production per cow					
					piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	r+v f+p kg
Karja suurus 3–100 lehma Herd size 3–100 cows										
1	Osaühing Maasikamäe Piimakari	Lääne-Viru	EHF	61	12 249	4,40	539	3,47	425	964
2	Vahur Kuresson	Lääne-Viru	EHF	9	11 152	4,55	507	3,57	398	904
3	Osaühing Pihla	Hiiu	Kokku	26	11 151	4,37	487	3,66	409	896
			EPK	6	10 874	4,45	484	3,64	396	880
			EHF	16	11 960	4,27	511	3,64	435	946
			EK	4	8466	4,74	401	3,83	324	725
4	Valmaotsa Farmer OÜ	Tartu	EHF	57	12 268	3,72	456	3,32	407	864
5	Siilaku Agro OÜ	Võru	Kokku	41	10 820	4,35	470	3,61	390	861
			EPK	30	10 505	4,28	450	3,60	378	828
			EHF	11	11 640	4,50	524	3,62	422	946
6	Varudi Lihaveis OÜ	Lääne-Viru	Kokku	87	10 933	4,32	473	3,53	386	858
			EPK	2	10 699	3,42	366	3,44	368	734
			EHF	85	10 938	4,35	475	3,53	386	861
7	Tõnise-Baldespordi talu	Rapla	EHF	23	11 883	3,71	441	3,37	401	842
8	Lagendi OÜ	Pärnu	EHF	57	11 391	4,00	455	3,35	381	837
9	Takkasaare talu	Järva	EHF	97	10 913	4,28	468	3,24	354	822
10	Heigo Heinsalu Uuetoa talu	Rapla	EHF	67	11 206	3,91	438	3,36	377	815
11	Sooaluste Veis OÜ	Rapla	EHF	12	11 417	3,66	418	3,43	392	810
12	Rommelgamaa OÜ	Harju	Kokku	57	11 262	3,82	430	3,33	375	805
			EPK	2	10 363	3,64	377	3,33	345	723
			EHF	51	11 611	3,79	440	3,32	386	825
			EK	4	7403	4,48	332	3,54	262	593
13	OÜ Eoste Agro	Põlva	Kokku	86	10 880	3,89	424	3,44	374	798
			EPK	14	9973	3,86	385	3,38	337	722
			EHF	71	11 098	3,90	432	3,45	382	815
14	Helme Noorloom OÜ	Valga	Kokku	21	10 758	3,94	424	3,48	374	798
			EPK	17	10 373	3,98	413	3,52	365	778
			EHF	4	12 499	3,79	474	3,32	415	889
15	Gennadi Liiva Rehe talu	Pärnu	EHF	88	10 622	4,09	435	3,41	362	797
16	OÜ Luige Farmer	Rapla	EHF	78	10 561	4,04	427	3,51	370	797
17	Purtse Farm OÜ	Ida-Viru	EHF	94	10 496	4,09	429	3,48	365	795
18	Valgesoo Agro OÜ	Põlva	Kokku	65	10 792	3,93	424	3,39	366	791
			EPK	5	9998	3,79	379	3,31	331	710
			EHF	59	10 915	3,94	430	3,40	371	801
19	Ivaski talu	Võru	EHF	41	10 383	4,21	437	3,38	351	789
20	Merle Kaarelsoni Kallapa talu	Pärnu	Kokku	94	11 509	3,48	400	3,33	383	783
			EHF	92	11 567	3,48	403	3,33	385	788

33. ...järg
...continued

Jrk. nr No.	Omanik Owner	Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Toodang aastalehma kohta Production per cow					
					piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	r+v f+p kg
21	Enn Aren	Viljandi	Kokku	28	10 821	3,71	401	3,45	373	774
			EPK	10	10 060	3,79	381	3,49	351	733
			EHF	18	11 244	3,67	412	3,42	385	797
22	Osaühing Vaigu Farm	Viljandi	Kokku	58	10 694	3,73	399	3,42	365	764
			EPK	6	11 301	3,62	410	3,49	395	804
			EHF	53	10 629	3,74	398	3,41	362	760
23	Olimat OÜ	Saare	EHF	42	11 088	3,52	390	3,37	373	763
24	Lau Raja talu	Rapla	Kokku	60	10 266	4,04	415	3,38	347	762
			EPK	3	10 570	3,97	419	3,27	345	765
			EHF	53	10 534	4,04	426	3,39	357	783
			EK	2	5 136	4,22	217	3,73	192	408
25	Madis Altmann	Pärnu	EHF	10	10 805	3,68	398	3,36	363	761
26	Indrek Kaarelson	Pärnu	EHF	8	11 357	3,41	388	3,24	368	756
27	Sunda talu	Rapla	EHF	65	10 094	4,14	418	3,35	338	756
28	Osaühing Väluste PL	Viljandi	Kokku	40	10 549	3,75	395	3,33	351	747
			EPK	10	9763	3,92	383	3,37	329	712
			EHF	31	10 801	3,70	399	3,32	359	758
29	Vastse-Kuuste Põllumajanduse OÜ	Põlva	Kokku	90	10 179	3,90	397	3,42	349	745
			EPK	26	9670	3,96	383	3,53	341	725
			EHF	64	10 383	3,87	402	3,39	352	754
30	Kengo talu	Tartu	EHF	19	10 920	3,72	406	3,07	336	742
31	Marelle Tombandi Soone talu	Lääne-Viru	Kokku	28	10 613	3,62	384	3,34	354	738
			EPK	3	10 535	3,98	420	3,83	403	823
			EHF	25	10 622	3,58	380	3,28	349	728
32	Osaühing Ruusa Farmer	Põlva	Kokku	68	9005	4,70	423	3,46	311	735
			EPK	6	7826	4,92	385	3,73	292	677
			EHF	62	9119	4,67	426	3,43	313	739
33	Mändaluse talu	Pärnu	EHF	4	9414	4,46	420	3,32	313	733
34	Põllusmaa Talu OÜ	Lääne	Kokku	25	10 142	3,86	391	3,35	340	731
			EPK	1	9813	3,38	332	2,92	287	619
			EHF	25	10 152	3,87	393	3,36	342	735
35	Muusika talu	Harju	EHF	14	10 194	3,90	398	3,22	329	727
36	Millap OÜ	Lääne-Viru	Kokku	72	9541	4,14	395	3,47	331	726
			EPK	28	9229	4,07	376	3,50	323	699
			EHF	44	9736	4,18	407	3,45	336	743
37	Jäätmaa talu	Lääne-Viru	EHF	37	9198	4,26	391	3,49	321	713
38	Liisupiim OÜ	Lääne-Viru	EHF	72	9849	3,83	378	3,38	333	710

33. ...järg
...continued

Jrk. nr No.	Omanik Owner	Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Toodang aastalehma kohta Production per cow					
					piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	r+v f+p kg
39	Aix Trading OÜ	Pärnu	Kokku	88	9084	4,26	387	3,52	320	707
			EPK	1	9222	4,73	436	3,41	314	750
			EHF	87	9088	4,26	387	3,52	320	707
			EK	1	8691	4,28	372	3,31	288	660
40	OÜ Uue Oidremaa	Pärnu	EHF	59	10 008	3,77	377	3,27	328	705
41	OÜ Udumäe	Viljandi	EHF	52	9247	4,18	387	3,44	318	705
42	Ravling OÜ	Pärnu	EHF	52	9324	4,03	376	3,41	318	694
43	Osühing EPSF	Jõgeva	Kokku	60	9265	3,89	360	3,59	332	693
			EPK	49	9146	3,89	356	3,61	330	685
			EHF	11	9772	3,90	381	3,52	344	725
44	Virila talu	Tartu	Kokku	50	9726	3,84	373	3,28	319	692
			EPK	34	9502	3,84	364	3,30	314	678
			EHF	16	10 210	3,84	392	3,24	331	724
45	Risti Mati talu	Rapla	EHF	26	10 380	3,33	346	3,32	344	690
46	Kuldsaare OÜ	Pärnu	Kokku	25	8964	4,23	379	3,40	305	685
			EPK	2	7879	4,24	334	3,38	266	600
			EHF	23	9049	4,23	383	3,41	308	691
47	OÜ Tooma Piim	Pärnu	Kokku	74	8872	4,46	395	3,25	288	683
			EHF	72	8861	4,46	395	3,25	288	684
48	Osühing Vingi Suurtalu	Viljandi	EHF	47	8921	4,21	376	3,41	304	680
49	Lihamägi OÜ	Järva	Kokku	28	9258	3,86	357	3,39	314	671
			EPK	1	5673	7,42	421	3,87	220	641
			EHF	25	9574	3,82	366	3,39	324	690
			EK	2	5735	4,57	262	3,50	201	463
50	Regina Tiik	Lääne-Viru	Kokku	23	9297	3,89	362	3,30	306	668
			EHF	21	9366	3,92	367	3,27	306	674

33. ...järg
...continued

Jrk. nr No.	Omanik Owner	Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Toodang aastalehma kohta Production per cow					
					piima milk kg	rasva fat %	valku protein kg	r+v f+p kg		
Karja suurus üle 100 lehma Herd size over 100 cows										
1	Osaühing Kaiu LT	Rapla	EHF	846	14 805	3,82	566	3,35	497	1063
2	Ülejõe Piim OÜ	Lääne-Viru	Kokku	418	13 851	4,26	590	3,36	465	1056
			EPK	1	12 294	4,28	526	3,41	419	946
			EHF	417	13 855	4,26	591	3,36	465	1056
3	Peri Põllumajanduslik AS	Põlva	Kokku	814	15 156	3,53	535	3,36	509	1044
			EPK	123	13 103	3,79	497	3,48	455	953
			EHF	691	15 520	3,49	541	3,34	518	1060
4	Osaühing Kohala SF	Lääne-Viru	Kokku	550	13 496	4,31	582	3,38	456	1038
			EPK	1	13 379	5,34	714	3,53	472	1186
			EHF	549	13 496	4,31	582	3,38	456	1038
5	Aksiaselts Adavere Agro	Jõgeva	EHF	524	14 162	3,72	527	3,34	473	1000
6	Aksiaselts Risti Agro	Järva	Kokku	496	14 042	3,75	527	3,37	473	1000
			EPK	2	10 830	3,20	347	3,45	373	720
			EHF	494	14 055	3,75	527	3,37	474	1001
7	Osaühing Põlva Agro	Põlva	EHF	1170	14 094	3,77	532	3,31	466	998
8	Aksiaselts Väätša Agro	Järva	EHF	2640	13 743	3,90	535	3,36	462	998
9	Kabala Agro Osaühing	Järva	EHF	594	13 502	4,00	540	3,35	452	992
10	Aksiaselts Väandra	Pärnu	EHF	1351	13 816	3,77	520	3,38	467	988
11	Vao Agro Osaühing	Lääne-Viru	EHF	598	13 884	3,69	513	3,42	474	987
12	Osaühing Väandra Vara	Pärnu	EHF	145	13 581	3,81	518	3,41	464	982
13	OÜ Järvakandi Farmer	Rapla	EHF	120	12 528	4,43	555	3,40	426	981
14	Kõljala Põllumajanduslik Osaühing	Saare	Kokku	797	13 624	3,65	498	3,53	480	978
			EPK	35	11 839	3,81	451	3,60	426	877
			EHF	762	13 706	3,65	500	3,52	483	983
15	Osaühing Vetiku S.T.	Lääne-Viru	EHF	718	12 644	4,27	540	3,39	429	969
16	Osaühing Eikla Agro	Saare	EHF	252	14 396	3,29	473	3,44	495	968
17	Valjala Põllumajanduslik Osaühing	Saare	Kokku	253	13 186	3,78	498	3,56	469	967
			EPK	43	12 562	3,88	487	3,58	449	936
			EHF	210	13 313	3,76	500	3,55	473	973
18	AS Tartu Agro	Tartu	Kokku	1277	13 290	3,79	503	3,42	455	958
			EPK	260	12 044	3,93	473	3,53	425	898
			EHF	1017	13 608	3,76	511	3,40	462	974
19	OÜ Halinga	Pärnu	Kokku	1663	12 921	3,94	509	3,42	442	951
			EPK	1	12 636	3,07	388	3,52	445	833
			EHF	1661	12 922	3,94	510	3,42	442	951
20	Osaühing Kõpu PM	Viljandi	Kokku	674	12 230	4,28	524	3,46	423	946
			EPK	525	11 948	4,33	517	3,50	418	935
			EHF	149	13 223	4,13	547	3,34	441	988

33. ...järg
...continued

Jrk. nr No.	Omanik Owner	Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Toodang aastalehma kohta Production per cow					
					piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	r+v f+p kg
21	OÜ Sarapiku Farm	Rapla	EHF	127	13 618	3,73	508	3,20	435	944
22	Osaühing Paistevälja	Järva	Kokku	412	13 408	3,67	492	3,37	451	944
			EHF	411	13 431	3,67	493	3,37	452	945
23	Miiaste Põllumajanduslik AS	Põlva	Kokku	217	13 345	3,75	501	3,31	442	943
			EPK	25	11 830	3,86	456	3,36	397	853
			EHF	192	13 543	3,74	507	3,31	448	954
24	Osaühing Raikküla Farmer	Rapla	EHF	1010	11 929	4,42	527	3,46	413	940
25	Osaühing Mangeni PM	Viljandi	Kokku	1902	12 674	4,00	507	3,41	432	939
			EPK	9	12 613	3,70	467	3,41	430	896
			EHF	1893	12 674	4,00	507	3,41	432	940
26	Osaühing Allika Farmer	Rapla	EHF	114	12 061	4,35	525	3,43	413	938
27	Väimela Põllumajanduse Osaühing	Valga	EHF	250	13 789	3,58	494	3,20	441	935
28	Diner Osaühing	Lääne-Viru	EHF	376	13 312	3,65	486	3,36	448	934
29	Kärkla Põllumajandusühistu	Saare	EHF	434	14 082	3,19	450	3,43	483	933
30	OÜ Kure Mõis	Tartu	Kokku	750	12 775	4,04	516	3,25	415	931
			EPK	87	11 393	4,22	480	3,37	384	864
			EHF	663	12 957	4,02	520	3,23	419	939
31	Osaühing Hummulu Agro	Valga	Kokku	935	13 478	3,66	493	3,24	437	930
			EPK	1	11 912	3,33	397	3,43	408	805
			EHF	934	13 480	3,66	493	3,24	437	930
32	OÜ Valgu Farmer	Rapla	EHF	125	11 715	4,47	524	3,47	406	930
33	Osaühing Estonia	Järva	EHF	2010	13 375	3,65	488	3,30	441	929
34	Osaühing Härjanurme Mõis	Jõgeva	Kokku	1135	12 447	4,01	499	3,42	425	925
			EPK	10	11 140	3,87	431	3,41	380	811
			EHF	1125	12 460	4,01	500	3,42	426	926
35	OÜ Männiku Piim	Tartu	EHF	383	12 994	3,70	481	3,41	443	924
36	Osaühing Kaisma	Pärnu	EHF	530	12 378	4,00	495	3,41	422	917
37	Osaühing Hiiumaa Agro	Hiiumaa	Kokku	247	11 774	4,18	492	3,59	423	916
			EPK	1	7320	5,00	366	4,00	293	659
			EHF	247	11 774	4,18	492	3,59	423	916
			EK	1	10 797	5,08	549	3,05	329	878
38	Osaühing Heseka	Lääne-Viru	Kokku	152	13 021	3,71	484	3,30	430	913
			EPK	3	11 967	4,20	503	3,37	404	906
			EHF	149	13 040	3,71	483	3,30	430	913
39	Osaühing Metstaguse Agro	Järva	Kokku	785	11 738	4,33	509	3,45	405	913
			EHF	730	11 830	4,29	508	3,43	406	914
40	OÜ Tinni	Tartu	Kokku	145	13 609	3,31	451	3,38	461	912
			EPK	1	2643	3,92	104	3,85	102	205
			EHF	145	13 629	3,31	452	3,38	461	913

33. ...järg
...continued

Jrk. nr No.	Omanik Owner	Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Toodang aastalehma kohta Production per cow					
					piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	r+v f+p kg
41	Laekvere Agro OÜ	Lääne-Viru	Kokku	179	12 804	3,81	488	3,31	423	912
			EPK	4	11 524	3,96	456	3,38	389	845
			EHF	175	12 835	3,81	489	3,31	424	913
42	Paunvere Agro OÜ	Jõgeva	Kokku	856	12 497	3,90	488	3,39	424	912
			EPK	58	11 823	3,86	456	3,43	406	862
			EHF	798	12 547	3,91	490	3,39	425	915
43	Osaühing Aaspere Agro	Lääne-Viru	EHF	534	12 370	3,88	480	3,47	429	910
44	Osaühing Kaarli Farm	Lääne-Viru	EHF	468	12 265	3,97	487	3,42	420	907
45	Osaühing Laekvere PM	Lääne-Viru	Kokku	225	12 834	3,77	484	3,29	422	906
			EPK	7	11 478	3,65	419	3,34	383	803
			EHF	218	12 875	3,77	486	3,29	424	909
46	OÜ Sadala Piim	Jõgeva	Kokku	1138	11 550	4,41	510	3,43	396	906
			EPK	386	11 088	4,50	499	3,53	391	891
			EHF	752	11 787	4,37	515	3,38	399	914
47	JK Otsa Talu Osaühing	Lääne-Viru	Kokku	436	13 038	3,61	471	3,32	433	904
			EPK	5	10 288	4,21	433	3,58	369	802
			EHF	431	13 072	3,61	471	3,32	434	906
48	Mäo Põllumajandusühistu	Järva	Kokku	459	11 226	4,57	513	3,46	388	902
			EPK	20	10 873	4,56	496	3,52	383	879
			EHF	438	11 251	4,57	515	3,46	389	904
49	AT & MK OÜ	Põlva	Kokku	190	12 023	3,96	476	3,54	425	901
			EPK	34	10 970	4,02	441	3,60	395	836
			EHF	156	12 251	3,95	484	3,52	432	915
50	OÜ Nigula Piim	Lääne	EHF	523	12 183	3,98	485	3,41	415	900

Piimaveiste geneetiline hindamine

Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS (EPJ) teostab lüpsikarja jõudluse, välimiku, udara tervise, sigivuse, poegimise ja tootliku aja tunnuste geneetilise hindamise kolm korda aastas, kasutades jõudluse ja udara tervise tunnuste hindamisel nn juhuslike regressioonikordajatega BLUP kontrollpäeva loomamudelit (KPM), välimiku, sigivuse ja poegimise tunnuste hindamisel BLUP loomamudelit (LM) ning tootliku aja hindamisel programmi "Survival Kit". 1998. a veebruarist alates osaleb EPJ rahvusvahelises pullide hindamises (Interbull) eesti holsteini tõu baasil hinnatud pullide jõudlustunnuste ja 2001. a maist ka udara tervise tunnuste hindamisandmetega ning alates 2004. a maist Interbulli punaste tõugude grupis eesti punase tõu baasil hinnatud pullide hindamisandmetega. 2006. a kevadest alates osaleb EPJ välimikutunnuste rahvusvahelises hindamises holsteini tõugude grupis.

2024. aastal avaldati geneetilise hindamise tulemused koos Interbulli rahvusvahelise hindamise tulemustega 2. aprillil, 13. augustil ja 3. detsembril. Pulli hindamistulemused avalikustatakse, kui hindamises on pullil vähemalt 20 tüdarta vähemalt kolmes karjas ja hindamistulemuste usaldusväärsus on vähemalt 70%. Pulli jõudlustunnuste ja välimikutunnuste Interbulli hindamise tulemused importpullidele on ametlikud rahvusliku hindamise tulemuste puudumisel või tingimusel, et hindamistulemuste usaldusväärsus on väiksem kui 70%. Udara tervise tunnuste Interbulli hindamise tulemused on ametlikud siis, kui jõudlustunnuste Interbulli hindamise tulemused on ametlikud.

BLUP-kontrollpäeva loomamudeli kasutamise tingimused veiste jõudlustunnuste aretusväärtuste hindamisel

2024. a 3. hindamine

Tõud	eesti holstein (EHF), eesti punane (EPK)		
Hinnatavad tunnused	piim (kg), rasv (kg), valk (kg) Rasva- ja valgusisalduse aretusväärtused arvutatakse järgmiselt: EHF $AV_{rasva}\% = (AV_{rasv} * 100 - AV_{piim} * 3,80) / (AV_{piim} + 11310)$ $AV_{valgu}\% = (AV_{valk} * 100 - AV_{piim} * 3,36) / (AV_{piim} + 11310)$ EPK $AV_{rasva}\% = (AV_{rasv} * 100 - AV_{piim} * 4,05) / (AV_{piim} + 9553)$ $AV_{valgu}\% = (AV_{valk} * 100 - AV_{piim} * 3,48) / (AV_{piim} + 9553)$ Valemities olevad konstandid väljendavad hinnatavate baasaasta lehmade 2. laktatsiooni toodangu keskmisi näitajaid.		
Geneetilised parameetrid: h²	tunnus	1. lakt.	2. lakt.
	piim (kg)	0,53	0,35
	rasv (kg)	0,52	0,36
	valk (kg)	0,51	0,38
Andmed	1., 2. ja 3. laktatsiooni kuni 15 esimese kontroll-lüpsi andmed		
Andmete sobivuse tingimused	poegimise vanus:	1. laktatsiooNIL	20–42 kuud
		2. laktatsiooNIL	30–56 kuud
		3. laktatsiooNIL	44–75 kuud
	kontroll-lüpsi aeg:	5 < lüpsipäevi ≤ 305	
	1. kontroll-lüpsi aeg:	5 < lüpsipäevi < 100	
Lehmad	kõik lehmad, kelle 1. poegimise aeg ≥ 1. jaanuar 1995. a ja kellel on vähemalt 1. laktatsiooni kahe esimese kontroll-lüpsi andmed ning isa ja ema andmed on teada.		
Pullid	kõik pullid, kelle tütreid on hindamises.		
Mudel	$y = KKL + f(LP) + f(pe) + f(a) + e$ y – lehma kontrollpäeva toodang; KKL – karja kontrollpäev * lüpsisageduse fikseeritud efekt vastavalt esimesele ning ühiselt teisele ja kolmandale laktatsioonile; f(LP) – lüpsipäevade arvu fikseeritud efekt konkreetse poegimisvanuse * poegimisesoon * poegimisvahemik * poegimisaasta * tõug * laktatsioon grupis; f(a) ja f(pe) – juhuslike regressioonikordajatega lüpsipäeva funktsioonid lehma aditiivgeneetilise ning püsiva keskkonnaefekti kirjeldamiseks; e – mitteseletatav jääkefekt		
Hindamise meetod	Ühe tunnuse mitme laktatsiooni (andmetega) juhuslike regressioonikordajatega BLUP kontrollpäeva loomamudel järgmiste tunnustega: 1. laktatsiooni toodang; 2. laktatsiooni toodang; 3. laktatsiooni toodang.		
Geneetiline alus	Lehmade ja pullide aretusväärtused korrigeeritakse geneetilise baasi moodustavate aastatel 2014 kuni 2018 sündinud lehmade aretusväärtuse keskmise võrra, mille tulemusel geneetilise baasi lehmade keskmine aretusväärtus = 0.		
Aretusväärtuste esitamine	Iga tunnuse aretusväärtus on 1., 2. ja 3. laktatsiooni aretusväärtuste keskmine. Suhteline piimajõudluse aretusväärtus SPAV väljendatakse punktides, kehtestades keskmiseks 100 punkti ja standardhälbeks 12 punkti ning arvutatakse: EHF SPAV = 100 + 0,154 * AV_{rasv} + 0,616 * AV_{valk} EPK SPAV = 100 + 0,117 * AV_{rasv} + 0,701 * AV_{valk}		
Avaldamine	Avaldatakse pullid, kellel ≥ 20 tüdarta ≥ 3 karjas ja kelle hindamistulemuste usaldusväärsus on vähemalt 70%.		

Genetic Evaluation for Dairy Cattle in Estonia

Breeding values for production, conformation, udder health, fertility, calving and longevity traits for bulls and cows in Estonia are estimated by Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS three times per year. Breeding value estimation takes place for Estonian Holstein Cattle and Estonian Red Cattle jointly using for production and udder health traits the BLUP random regression test day animal model (RRDDM). Breeding values for fertility, calving and conformation traits are estimated using the BLUP animal model (AM). Breeding values for longevity traits are estimated using program package "Survival Kit".

Our data for Estonian Holstein Cattle have been included in Interbull (International Bull Evaluation Service) evaluation for production traits since February 1998, for udder health traits since May 2001 and for conformation traits since May 2006. Evaluation data for Estonian Red Cattle have been included to the Interbull Red Dairy Cattle evaluation for production and udder health traits since May 2004.

In 2024 the publication dates of national results together with Interbull results co-ordinated with Interbull Centre were April 2, August 13 and December 3. National proofs of bull with min. reliability 70% will be published, when bull has at least 20 daughters in at least three herds in the evaluation. Interbull proofs for production and conformation traits for foreign bulls are official unless national proofs with min. reliability 70% are available. Interbull proofs for udder health traits are official together with Interbull proofs for production traits.

Genetic Evaluation for Yield Traits Facts on Estimation of Breeding Values December 2024

Breed	Estonian Holstein (EHF), Estonian Red (ER)				
Traits evaluated	Milk, fat and protein yield (kg); fat and protein concentration (%) proofs are calculated from respective yield trait proofs EHF: $BV_{fat\_content} = (BV_{fat} * 100 - BV_{milk} * 3.80) / (BV_{milk} + 11310)$ $BV_{protein\_content} = (BV_{protein} * 100 - BV_{milk} * 3.36) / (BV_{milk} + 11310)$ ER: $BV_{fat\_content} = (BV_{fat} * 100 - BV_{milk} * 4.05) / (BV_{milk} + 9553)$ $BV_{protein\_content} = (BV_{protein} * 100 - BV_{milk} * 3.48) / (BV_{milk} + 9553)$				
Number of lactations included in the evaluation	Up to 15 test day records of 1 st , 2 nd and 3 rd lactation				
Genetic parameters applied	Heritabilities:	Lactation:	1 st	2 nd	3 rd
		milk yield	0.53	0.35	0.34
		fat yield	0.52	0.36	0.36
		protein yield	0.51	0.38	0.38
Inclusion and extension of records	Age at calving:	1 st lactation:	20–42 months		
		2 nd lactation:	30–56 months		
		3 rd lactation:	44–75 months		
	Test day date:	between 5 and 305 days in milk			
	1 st test day date:	between 5 and 100 days in milk			
Cows	All cows with 1 st calving $\geq$ 01-jan-1995 and at least first two test day records and identified sire and dam				
Sire categories	All identified sires				
Method of evaluation	Single Trait Multi-Lactation Random Regression Test Day BLUP Animal Model				
Environmental effects	Fixed: Herd test day – milking frequency effects for 1 st lactation and combined 2 nd and 3 rd lactation, fixed lactation curves defined by lactation * calving age * calving season * calving interval * calving year * breed Random: Permanent environmental effects within each lactation				
Use of genetic groups	Fixed genetic groups for unknown parents are defined separately for Estonian versus foreign ancestry according to sex and year of birth				
Expression of genetic evaluations	Estimated breeding values (EBV) for milk, fat and protein (kg), fat and protein merit (%) as average EBV from lactation 1 to 3 Relative breeding values (RBV) for production index SPAV with mean of 100 and SD of 12 points, combining breeding values of milk, fat and protein quantity by relative economic weights of 0:1:4 for EHF and combining breeding values of milk, fat and protein quantity by relative economic weights of 0:1:6 for ER				
Genetic base	EEBV: All cows born in years 2014–2018 RBV: All cows by breeds born in years 2014–2018				
Minimum requirements for publication of sire proofs	20 daughters in 3 herds with min. reliability 70%				

34. Pullide aretusväärtuste keskmised sünniaastate järgi

Estimated breeding values (EBV) of sires by year of birth

Sünniaasta Year of birth	Eesti punane <i>Estonian Red</i>								Eesti holstein <i>Estonian Holstein</i>							
	pullide arv no. of sires	keskmise aretusväärtus EBV						SPAV RBV milk	SSAV RBV SCC	pullide arv no. of sires	keskmise aretusväärtus EBV					
		piima milk kg	rasva fat kg	rasva fat %	valgu protein kg	valgu protein %	piima milk kg				rasva fat kg	rasva fat %	valgu protein kg	valgu protein %	SPAV RBV milk	SSAV RBV SCC
2002	19	-370	-14	+0,02	-12	+0,02	90	93	68	-354	-10	+0,04	-14	-0,02	90	87
2003	15	-374	-15	+0,01	-12	+0,02	90	93	87	-296	-8	+0,04	-12	-0,02	91	90
2004	16	-239	-6	+0,05	-6	+0,03	95	96	86	-413	-9	+0,07	-11	+0,03	92	90
2005	12	-401	-18	-0,01	-16	-0,02	87	98	65	-214	-5	+0,04	-7	+0,01	95	93
2006	13	-71	+3	+0,06	-1	+0,02	100	96	62	-10	-5	-0,04	-2	-0,02	98	94
2007	23	+205	-1	-0,09	+1	-0,06	101	99	44	11	-4	-0,03	-1	+0,00	99	97
2008	8	-280	+1	+0,14	-7	+0,03	95	109	52	-69	-3	+0,00	-5	-0,02	97	93
2009	13	-142	-1	+0,05	-8	-0,02	94	92	80	-20	-4	-0,02	-3	-0,02	97	95
2010	15	-225	-1	+0,10	-2	+0,07	99	98	81	-91	+1	+0,05	+1	+0,04	101	98
2011	16	-6	-3	-0,02	+0	+0,00	100	96	89	104	+3	+0,00	+3	+0,00	102	101
2012	24	-126	+4	+0,10	+3	+0,08	103	93	68	423	+14	-0,01	+15	+0,00	111	106
2013	11	-302	-7	+0,06	-1	+0,11	99	98	99	390	+13	+0,00	+14	+0,01	111	107
2014	17	+40	+2	+0,01	+5	+0,04	104	106	85	484	+16	-0,02	+19	+0,02	114	108
2015	12	-321	+6	+0,22	+4	+0,17	104	104	109	713	+29	+0,02	+30	+0,06	123	114
2016	13	+41	+23	+0,23	+21	+0,21	117	110	84	715	+33	+0,05	+31	+0,06	124	117
2017	14	-351	+7	+0,23	+8	+0,22	106	104	90	800	+42	+0,10	+36	+0,08	129	116
2018	9	-176	+21	+0,30	+16	+0,24	114	110	78	902	+43	+0,07	+40	+0,08	131	120
2019	7	-69	+14	+0,20	+15	+0,20	112	93	37	859	+46	+0,12	+42	+0,11	133	116

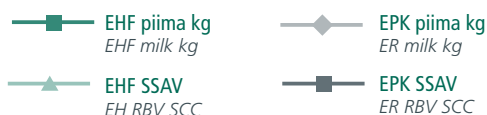
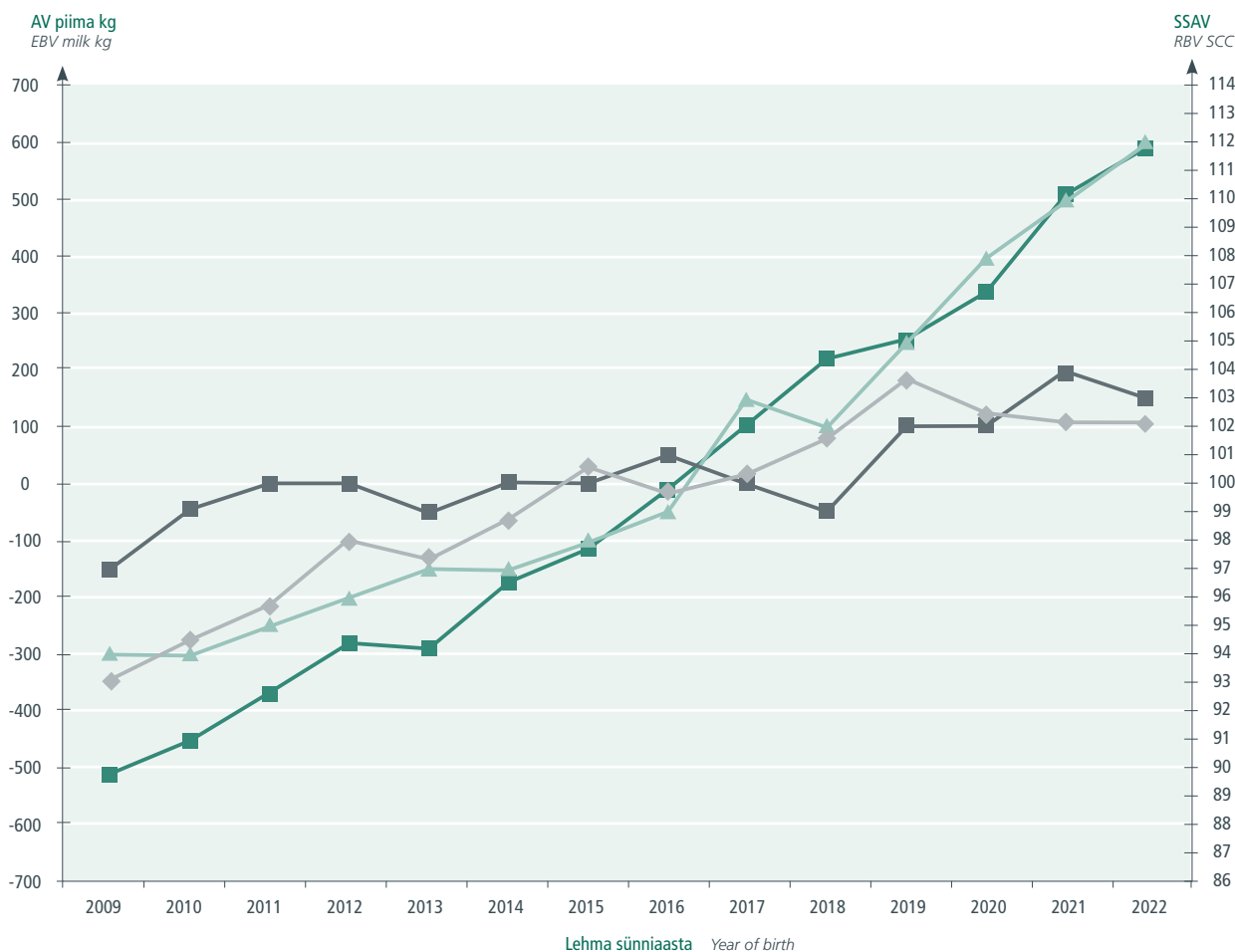
35. Lehmade aretusväärtuste keskmised sünniaastate järgi

Estimated breeding values (EBV) of cows by year of birth

Sünniaasta Year of birth	Eesti punane <i>Estonian Red</i>								Eesti holstein <i>Estonian Holstein</i>							
	lehmade arv no. of cows	keskmise aretusväärtus EBV						SPAV RBV milk	SSAV RBV SCC	lehmade arv no. of cows	keskmise aretusväärtus EBV					
		piima milk kg	rasva fat kg	rasva fat %	valgu protein kg	valgu protein %	piima milk kg				rasva fat kg	rasva fat %	valgu protein kg	valgu protein %	SPAV RBV milk	SSAV RBV SCC
2009	4857	-352	-12	+0,03	-15	-0,03	88	97	20 674	-514	-15	+0,05	-17	+0,00	87	94
2010	4836	-279	-9	+0,03	-11	-0,02	91	99	21 987	-453	-15	+0,03	-16	+0,00	88	94
2011	4851	-217	-8	+0,02	-9	-0,02	92	100	21 828	-372	-10	+0,04	-12	+0,00	91	95
2012	4875	-101	-4	+0,01	-6	-0,02	96	100	21 999	-282	-10	+0,01	-10	+0,00	93	96
2013	4456	-134	-3	+0,03	-5	+0,00	96	99	20 985	-290	-8	+0,03	-9	+0,01	93	97
2014	3774	-64	-2	+0,01	-3	+0,00	98	100	21 573	-171	-5	+0,02	-6	+0,00	96	97
2015	3721	+28	+0	-0,01	+0	-0,01	100	100	22 094	-120	-5	+0,01	-4	+0,00	97	98
2016	3388	-18	+0	+0,02	-1	+0,00	100	101	21 819	-14	-2	-0,01	-1	+0,00	99	99
2017	3050	+16	+1	+0,01	+1	+0,01	101	100	22 843	+101	+5	+0,01	+4	+0,01	103	103
2018	2771	+78	+3	+0,00	+4	+0,01	103	99	23 230	+215	+7	-0,01	+7	+0,00	106	102
2019	2279	+187	+8	+0,01	+9	+0,03	107	102	22 906	+256	+10	+0,01	+10	+0,02	108	105
2020	2523	+123	+9	+0,05	+9	+0,05	108	102	24 137	+339	+18	+0,05	+16	+0,04	113	108
2021	2340	+108	+11	+0,08	+10	+0,07	108	104	22 638	+512	+24	+0,05	+21	+0,03	117	110
2022	858	+107	+12	+0,09	+11	+0,08	109	103	13 749	+592	+30	+0,07	+26	+0,05	121	112

36. Lehmade piimatoodangu ja udara tervise keskmine aretusväärtus tõugude järgi

Genetic trend in milk yield and udder health traits of cows by breed

37. Karjasolevate lehmade keskmised aretusväärtused laktatsioonide kaupa

Average EBVs of milking cows within lactation in Estonia

Laktatsioon Lactation	lehmade arv no. of cows	Eesti punane <i>Estonian Red</i>							Eesti holstein <i>Estonian Holstein</i>								
		keskmise aretusväärtus EBV								keskmise aretusväärtus EBV							
		piima milk kg	rasva fat kg	valgu protein %	SPAV RBV milk	SSAV RBV SCC	piima milk kg	rasva fat %	valgu protein %	SPAV RBV milk	SSAV RBV SCC						
1.	1843	-309	-5	+0,09	-6	+0,06	95	101	14 225	+410	+23	+0,07	+19	+0,05	115	110	
2.	2749	-126	+1	+0,07	+0	+0,05	100	103	21 341	+404	+21	+0,05	+18	+0,04	114	110	
≥3.	5229	-194	-4	+0,05	-4	+0,03	97	102	31 127	+157	+10	+0,04	+9	+0,03	107	107	
Kokku Total	9821	-197	-3	+0,06	-3	+0,04	97	102	66 693	+290	+16	+0,05	+14	+0,04	111	109	

Lihaveiste jõudluskontrolli näitajad

Results of beef performance recording

38. Loomade arv lihaveiste jõudluskontrollis 31.12.2024

No. of animals in beef performance recording

Tõug Breed	Puhtatõulised Purebred			Ristandid Crossbred			Kokku Total		
	veiseid kokku cattle total	ammlehmi suckler cows	lehmikuid heifers	veiseid kokku cattle total	ammlehmi suckler cows	lehmikuid heifers	veiseid kokku cattle total	ammlehmi suckler cows	lehmikuid heifers
Aberdiin-angus Ab	5333	2251	2071	3616	1556	1304	8949	3807	3375
Akviteeni hele Ba	240	84	97	468	262	120	708	346	217
Aubrak Au	60	50	9	2	1	1	62	51	10
Belgia sinine Bb				75	15	31	75	15	31
Dexter De				1		1	1		1
Gallovei Ga	392	138	153	117	56	34	509	194	187
Hereford Hf	2138	885	859	2555	1185	857	4693	2070	1716
Limusiin Li	3008	1188	1072	3332	1353	1240	6340	2541	2312
Piemont Pi				30	12	10	30	12	10
Saler Sa	28	9	9	219	31	100	247	40	109
Simmental Si	1148	613	368	1734	953	541	2882	1566	909
Šarolee Ch	1467	773	468	1594	823	517	3061	1596	985
Šoti mägiveis Hc	1216	489	394	307	66	136	1523	555	530
Tirooli hall Gr	182	175	4	173	13	78	355	188	82
Wagyu Wa	88	31	28	173	18	68	261	49	96
Kokku Total	15 300	6686	5532	14 396	6344	5038	29 696	13 030	10 570

39. Lihaveiste arv tõugude viisi maakondades

No. of beef cattle of different breeds by counties

Maakond County	Karjade arv No. of herds	Lihaveiste arv No. of beef cattle														Kokku Total	
		Aberdiin-angus Ab	Akviteeni hele Ba	Aubrak Au	Belgia sinine Bb	Dexter De	Gallovei Ga	Hereford Hf	Limusiin Li	Piemont Pi	Saler Sa	Simmental Si	Šarolee Ch	Šoti mägiveis Hc	Tirooli hall Gr		Wagyu Wa
Harju	39	1786					62	383	120			55	367	71		36	2880
Hiiu	19	582	8		2		29	178	30			84	441	103		77	1534
Ida-Viru	11	202	128					78	580			28		29		4	1049
Jõgeva	11	327					142	43	85			72	56	1		59	785
Järva	16	648	18	2	2	1	3	63	127	6	127	240	60	69	4	2	1372
Lääne	25	570	95					347	367	23		168	462	174			2206
Lääne-Viru	50	674	174		62		1	327	932			750	240	71	2		3233
Põlva	9	30	40					149	1141			16	46	20			1442
Pärnu	53	1491	83		3		19	246	1476	1		539	189	174		82	4303
Rapla	18	477		7				15	275			46	240	14	1	1	1076
Saare	67	893		36			200	1211	344			346	392	466	342		4230
Tartu	18	560		17				193	374				20	270			1434
Valga	30	240	58				4	989	410		1	156					1858
Viljandi	14	191	57				48	410			94		100	44			944
Võru	26	278	47		6		1	61	79		25	382	448	17	6		1350
Kokku Total	406	8949	708	62	75	1	509	4693	6340	30	247	2882	3061	1523	355	261	29 696

40. Lihaveiste jõudluskontrolli näitajad

Results of beef performance recording

		Sünnimass <i>Birth weight</i>				200 päeva mass <i>200-day weight</i>						365 päeva mass <i>365-day weight</i>					
		puhtatõulised <i>purebred</i>		ristandid <i>cross-breed</i>		puhtatõulised <i>purebred</i>		ristandid <i>cross-breed</i>		puhtatõulised <i>purebred</i>		ristandid <i>cross-breed</i>		puhtatõulised <i>purebred</i>		ristandid <i>cross-breed</i>	
<i>Tõug</i>	<i>Breed</i>	arv <i>no.</i>	keskmine mass, kg <i>average weight, kg</i>	arv <i>no.</i>	keskmine mass, kg <i>average weight, kg</i>	arv <i>no.</i>	keskmine mass, kg <i>average weight, kg</i>	ööp. juurdekasv sünd-200 p. g <i>average daily gain birth-200 days, g</i>	arv <i>no.</i>	keskmine mass, kg <i>average weight, kg</i>	ööp. juurdekasv sünd-200 p. g <i>average daily gain birth-200 days, g</i>	arv <i>no.</i>	keskmine mass, kg <i>average weight, kg</i>	ööp. juurdekasv 200-365 p. g <i>average daily gain 200-365 days, g</i>	arv <i>no.</i>	keskmine mass, kg <i>average weight, kg</i>	ööp. juurdekasv 200-365 p. g <i>average daily gain 200-365 days, g</i>
Aberdiin-angus	lehmikud <i>heifers</i>	1073	37	663	38	477	247	1042	179	262	1115	222	368	756	145	321	717
	pullikud <i>young bulls</i>	1128	39	746	40	621	268	1141	256	276	1173	153	427	940	66	342	800
Akviteeni hele	lehmikud <i>heifers</i>	65	40	109	39	30	271	1149	36	258	1094	7	396	804	9	397	905
	pullikud <i>young bulls</i>	42	43	137	41	22	268	1118	59	279	1189	23	473	1119	15	452	1074
Aubrak	lehmikud <i>heifers</i>	5	42	2	35												
	pullikud <i>young bulls</i>	6	44	1	37												
Belgia sinine	lehmikud <i>heifers</i>			30	43												
	pullikud <i>young bulls</i>			30	50												
Gallovei	lehmikud <i>heifers</i>	48	30	5	26	4	187	774				7	246	568			
	pullikud <i>young bulls</i>	58	31	7	30	9	212	894				10	274	576	2	401	1044
Hereford	lehmikud <i>heifers</i>	486	40	485	40	255	244	1022	127	240	991	127	378	711	79	372	661
	pullikud <i>young bulls</i>	469	43	448	42	335	267	1125	153	260	1087	107	442	995	48	400	850
Limusiin	lehmikud <i>heifers</i>	614	42	761	41	346	246	1020	242	243	996	110	382	783	70	369	849
	pullikud <i>young bulls</i>	659	44	781	45	414	273	1141	348	262	1084	94	454	1054	39	449	1068
Piemont	lehmikud <i>heifers</i>			6	46				2	194	735						
	pullikud <i>young bulls</i>			2	49				5	279	1150						
Saler	lehmikud <i>heifers</i>	3	40	34	28												
	pullikud <i>young bulls</i>	2	41	30	29												
Simmental	lehmikud <i>heifers</i>	188	40	348	40	93	269	1142	93	284	1216	38	428	966	7	380	935
	pullikud <i>young bulls</i>	187	40	338	43	115	291	1249	121	303	1295	11	542	1307	7	501	1269
Šarolee	lehmikud <i>heifers</i>	348	44	433	43	210	268	1112	148	267	1112	64	406	672	24	382	811
	pullikud <i>young bulls</i>	389	47	499	46	228	283	1175	208	294	1239	25	554	1361	16	465	1084
Šoti mägiveis	lehmikud <i>heifers</i>	115	30	41	30							6	214	280			
	pullikud <i>young bulls</i>	89	31	25	30												
Tirooli hall	lehmikud <i>heifers</i>	2	45	57	45				18	239	971						
	pullikud <i>young bulls</i>	3	45	61	45				17	274	1147						
Wagyu	lehmikud <i>heifers</i>	14	29	45	40	15	165	679	9	229	975	8	287	651			
	pullikud <i>young bulls</i>	17	34	48	43	9	196	798	14	273	1169	5	296	786	1	272	663

41. Lihaveiste taastootmisnäitajad

Reproduction traits of beef cattle

Tõug Breed	Poegimisi Calvings total	Elusalt sündinud vasikaid Calves born alive		Surnult sündinud vasikaid Stillbirths			Aborte Abortions	Ammlehmade vanus esimesel poegimisel, k Age at 1st calving, m	Poegimisvahemik, p Calving interval, d	Karjasolevate ammlehmade vanus 31.12 Average age of suckling cows 31.12	
		lehm- vasikad female	pull- vasikad male	lehm- vasikad female	pull- vasikad male	%				a, k Y, M	lakt, lact,
Aberdiin-angus Ab	3537	1685	1816	48	83	3,6	5	32,7	414	6 a 3 k	3,6
Akviteeni hele Ba	362	197	167	4	6	2,7	1	33,1	442	7 a 0 k	4,1
Aubrak Au	44	19	20	3	3	13,3		43,4	414	7 a 6 k	3,8
Belgia sinine Bb	21	11	9	1		4,8	1		365	9 a 0 k	6,5
Gallovei Ga	149	68	81		1	0,7		39,8	453	8 a 7 k	4,5
Hereford Hf	2085	1040	1017	25	35	2,8	10	31,4	393	6 a 6 k	3,9
Limusiin Li	2442	1173	1217	35	58	3,7	5	34,4	404	6 a 5 k	3,8
Piemont Pi	10	6	4					23,0	426	5 a 2 k	3,1
Saler Sa	43	11	16					32,7	484	5 a 5 k	2,7
Simmental Si	1538	788	789	12	26	2,4	3	34,8	404	6 a 9 k	4,1
Šarolee Ch	1575	748	822	25	44	4,2	6	30,9	404	6 a 5 k	3,8
Šoti mägiveis Hc	352	193	144	9	4	3,7		41,5	488	8 a 9 k	4,0
Tirooli hall Gr	136	66	70		1	0,7		52,0	443	8 a 7 k	4,9
Wagyu Wa	49	23	27					28,6	361	3 a 5 k	1,3
Kokku Total	12 343	6028	6199	162	261	3,3	31	32,8	410	6 a 5 k	3,7

42. Ammlehmade karjast väljamineku põhjused

Culling reasons of suckling cows

Tõug Breed	Vanus Age		Madal piimikus Low milkability		Sõgimis- probleemid Fertility problems		Udarahaigused ja vead Udder diseases		Raske poegimine Calving difficulties		Jäsemete haigused ja vead Feet problems		Muud haigused Other diseases		Halb iseloom Temperament		Muud põhjused Other reasons		Kokku Total	
	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%		
Aberdiin-angus Ab	80	15,2	4	0,8	64	12,2	40	7,6	18	3,4	54	10,3	24	4,6	32	6,1	198	37,6	514	
Akviteeni hele Ba	6	11,3	1	1,9	1	1,9	1	1,9	7	13,2	5	9,4	4	7,5	2	3,8	26	49,1	53	
Aubrak Au									1	50,0							1	50,0	2	
Belgia sinine Bb					1	25,0								1	25,0	2	50,0	4		
Gallovei Ga	2	8,7			3	13,0	2	8,7	2	8,7	3	13,0		1	4,3	10	43,5	23		
Hereford Hf	66	15,5	14	3,3	36	8,5	59	13,9	21	4,9	39	9,2	35	8,2	8	1,9	147	34,6	425	
Limusiin Li	26	9,1	2	0,7	14	4,9	13	4,6	25	8,8	12	4,2	20	7,0	15	5,3	157	55,1	284	
Piemont Pi																	1	100,0	1	
Saler Sa																	4	100,0	4	
Simmental Si	4	2,8	2	1,4	15	10,6	15	10,6	6	4,2	16	11,3	13	9,2	9	6,3	62	43,7	142	
Šarolee Ch	41	18,8	9	4,1	28	12,8	26	11,9	5	2,3	13	6,0	9	4,1	9	4,1	78	35,8	218	
Šoti mägiveis Hc	7	10,3	1	1,5	8	11,8	2	2,9	1	1,5	1	1,5	4	5,9	3	4,4	41	60,3	68	
Tirooli hall Gr							1	25,0	1	25,0							2	50,0	4	
Kokku Total	232	13,3	33	1,9	170	9,8	159	9,1	87	5,0	143	8,2	109	6,3	80	4,6	729	41,8	1742	
Keskmine vanus Avg. age	11 a 3 k		8 a 10 k		7 a 2 k		7 a 7 k		6 a 2 k		7 a 6 k		7 a 1 k		7 a 2 k		7 a 2 k			

Sigade jõudluskontrolli näitajad

Results of performance recording of pigs

43. Emiste seemendamise tulemused

Results of inseminations

Aasta Year	Farmide Farms	Aastaemiste keskmine arv Avg. no. of yearsows	Esmaseemendusi Sows at 1 st ins.	Seemendusi Inseminations	Ümberindluste Return to heat	Väljaminek pärast seemendust Culled after ins.	Vanus esmaseemendusel Age at 1 st ins.
	arv no.		%	arv no.	arv no.	%	päevi days
2020	25	435	19,2	30 358	3085	10,2	4,6
2021	28	386	16,7	29 573	3341	11,3	5,3
2022	25	354	16,2	24 228	2714	11,2	4,8
2023	24	358	18,9	23 967	2557	10,7	4,0
2024	23	387	18,6	24 544	2168	8,8	4,1

44. Emiste poegimistulemused

Results of farrowing

Aasta Year	Farmide Farms	Sündinud põrsaid kokku/pesak. Piglets total per litter	Elusalt sündinud põrsaid/pesak. Piglets born alive per litter		Aastaemise kohta sündinud Per sow per year		Vanus esmapoegimisel Age at 1 st farr.
	arv no.		nooremised gilts	vanaemised old sows	põrsaid kokku piglets born total	elusalt põrsaid piglets born alive	päevi days
2020	25	14,4	12,3	13,4	32,1	29,3	363
2021	28	14,7	12,5	13,6	33,0	29,9	367
2022	25	14,9	12,5	13,7	33,7	30,5	366
2023	24	15,2	12,6	14,1	34,3	31,1	362
2024	23	15,5	13,0	14,3	35,3	31,9	363

45. Emiste imetamisperioodi näitajad

Reproduction traits of sows

Aasta Year	Farmide Farms	Võõrutatud pesakondi aastaemise kohta Weaned litters per sow per year	Keskmine võõrutatud põrsaste arv Avg. no. of weaned piglets		Imikpõrsaste kaod Losses of suckling piglets	Imetamisperioodi pikkus Lactation	Vabaperioodi pikkus Dry period
	arv no.		pesakonnas per litter	aastaemise kohta per sow per year	%	päevi days	päevi days
2020	25	2,3	11,6	26,4	10,9	27,3	6,0
2021	28	2,3	11,7	26,4	11,7	27,5	5,7
2022	25	2,3	11,8	27,1	11,7	27,7	5,7
2023	24	2,3	11,9	26,9	12,3	27,3	5,5
2024	23	2,3	12,2	28,0	11,9	27,5	5,3

46. Emiste kasutamise efektiivsus

Sow using effectiveness

Aasta Year	Farmide Farms arv no.	Kasutamine väljaminekuni Using until culling				Päevad pesakonna kohta Days per litter					
		pesakondade arv no. of litters	kasutusaastat years	võõrutusest väljaminekuni, p days from weaning to culling	seemendusest väljaminekuni, p days from insemination to culling	kokku total	jõuduspäevi performance days	ebaproductiivseid päevi nonproductive days	ümberindluspäevi days from insemination to return	võõrutusest väljaminekuni, p days from weaning to culling	seemendusest väljaminekuni, p days from insemination to culling
2020	25	3,9	2,0	7,6	69,9	161,5	148,8	12,7	5,3	1,0	4,8
2021	28	3,8	1,9	9,7	74,1	163,9	148,8	15,1	6,2	1,4	5,7
2022	25	4,1	2,0	8,2	67,7	163,5	149,2	14,3	5,9	1,3	4,7
2023	24	4,4	2,1	7,9	63,4	160,5	148,6	11,8	5,5	1,2	3,6
2024	23	4,5	2,1	7,2	66,2	159,6	148,5	11,1	4,5	1,1	3,9

47. Emiste jõudlusnäitajad

Results of sow per year performance

48. Taastootmisnäitajad emise tõu järgi

Reproduction traits by breed of sow

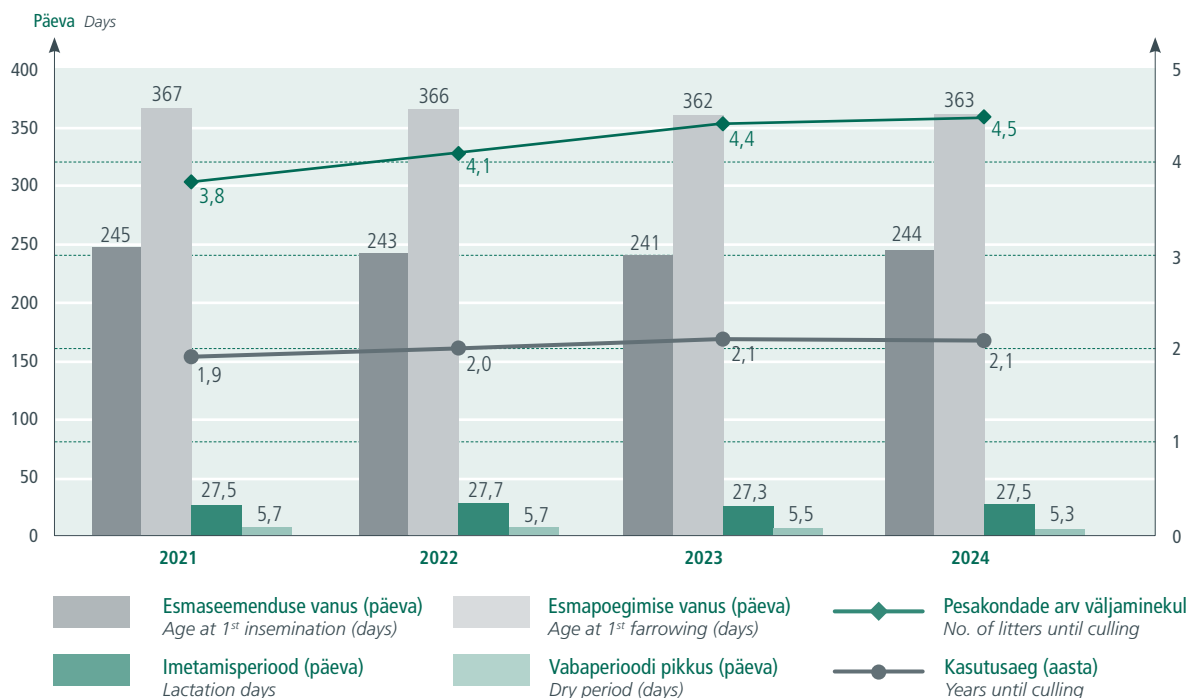
Emise tõug Breed of sow	Aastaemiste arv No. of sows per year	Põrsaid pesakonnas** No. of piglets per litter**	Elusalt sündinud põrsaid Piglets born alive				Võõrutatud põrsaid No. of weaned piglets				
			pesakonnas per litter	nooremise pesakonnas per gilt/litter	vanaemise pesakonnas per old sow/litter	aastaemise kohta per sow per year	Esmapoegimisvanus, p Age at 1 st farrowing, days	pesakonnas per litter	aastaemise kohta per sow per year	Imetamisperioodi pikkus, p Lactation days	Imikpõrsaste kaod, % Losses of suckling piglets
L	1096	14,3	12,9	12,5	13,0	29,3	367	11,9	27,2	26,4	10,4
Y	1436	16,0	14,5	12,9	14,9	32,7	369	12,4	28,7	27,8	13,0
D	40	11,4	10,1	9,6	10,3	23,4	357	9,3	21,5	26,7	11,1
LxY	3116	15,9	14,5	13,3	14,9	33,5	365	12,6	29,3	27,2	11,9
YxL	1498	15,7	14,3	13,2	14,5	32,2	354	12,1	27,8	28,1	10,7
LxLY*	1	16,8	12,8		12,8	38,3		10,2	38,3	33,2	18,0
LxYL	1364	14,9	13,5	12,8	13,7	30,6	360	11,8	26,6	27,1	12,0
YxLY	153	14,4	11,8	10,3	12,2	25,2	374	10,6	22,4	31,6	12,0
YxYL*	3	17,3	15,5		15,5	41,2		11,5	30,6	27,5	6,7
DxL*	4	14,9	13,3		13,3	26,7		11,9	27,0	27,0	9,3
DxLY*	4	14,5	12,1	5,5	13,8	29,5	361	11,2	24,7	29,1	6,7
Tõug teadmata Breed unknown	177	15,0	12,6	12,0	12,6	29,9	389	10,2	25,8	30,9	18,6
Kokku Total	8893	15,5	14,0	13,0	14,3	31,9	363	12,2	28,0	27,5	11,9

* Aastaemiste arv väike, tulemuste usaldusväärsus madal / Number of sow per year is small, reliability of results is low

** sh mumiad / incl. mummies

49. Majanduslikud näitajad emiste kasutamisel

Economic values in using sows

50. Karja suurus ja emiste kasutamine

Herd size and sow using

Karja suurus Herd size	Karjad Herds		Emised Sows		Elusalt sündinud pesakonna kohta Alive born piglets per litter	Võõrutatud põrsaid pesakonnas Weaned piglets per litter	Kasutamine väljaminekuni Using until culling	*Kunstliku seemenduse AI rate	Pesakondade arv väljaminekul No. of litters to culling
	emist sows	arv no.	%	arv no.					
0–100	1	4,4	10	0,1	10,8	9,8	1,6	100,0	3,0
101–200	1	4,4	167	2,2	13,3	11,5	2,3	100,0	4,3
201–300	11	47,8	2707	36,2	13,7	12,1	2,0	65,0	4,2
301–400	4	17,4	1481	19,8	13,6	11,5	2,2	37,1	4,8
401–500	3	13,0	1393	18,6	13,6	11,9	2,1	63,9	4,5
> 500	3	13,0	1726	23,1	15,3	13,3	2,1	90,7	4,6

* Arvestatud seemendusjaamast ostetud ja/või imporditud spermat / Included sperm bought from AI station and/or imported sperm

51. Tiinestuvus

Conception rate of sows

Näitajad Traits	Seemenduste arv No. of inseminations			Tiinestuvus (%) Conception rate (%)			Poegimiste % Farrowing rate (%)			Elusalt sünd. põrsaid pesak. Alive born piglets per litter		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Kokku Total	25 087	23 730	24 251	82,0	83,1	85,1	79,7	81,4	83,3	13,5	13,7	14,0
Loomulik paaritus (LP) Natural service (NS)	326	53	12	77,3	56,6	91,7	77,3	54,7	91,7	12,1	13,8	12,4
Kunstlik seemendus (KS)* Artificial insemin. (AI)*	15 792	15 800	15 867	82,0	84,6	87,0	79,5	82,9	85,2	13,6	13,9	14,3
Esmaseemendus LP 1 st service by NS	79	19	3	74,7	68,4	100,0	74,7	68,4	100,0	11,2	12,8	9,3
Esmaseemendus KS 1 st service by AI	2167	2410	2288	74,7	79,3	84,4	72,5	77,2	82,9	12,6	12,6	13,1
2 ja rohkem pesakonda LP 2 and more litters NS	235	23	5	77,9	60,9	80,0	77,9	56,5	80,0	12,4	14,5	14,8
2 ja rohkem pesakonda KS 2 and more litters AI	12 876	12 841	13 179	84,7	86,5	88,1	82,3	84,8	86,3	13,8	14,2	14,5

* Arvestatud seemendusjaamast ostetud ja/või imporditud spermat / Included sperm bought from AI station and/or imported sperm
Arvestusperiood 1. september – 31. august / Data from September 1st to August 31st

52. Geneetiliselt hinnatud järglaste võrdlus

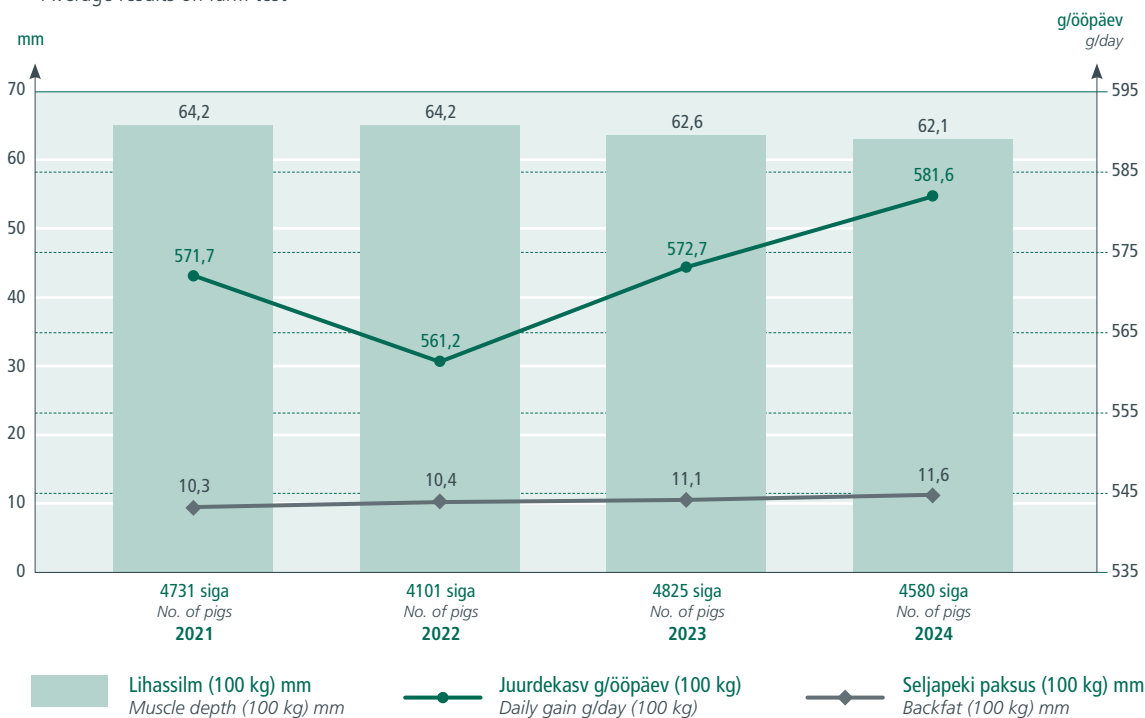
Comparison of genetically evaluated progeny

Tõug Breed	Seemendusjaama ja importkultide järglased IS and imported boars' offspring								Omakarja kultide järglased Own herd boars' offspring							
	arv no.	vanus testimisel, päeva test age, days	ööpäevane juurdekasv (100 kg), g avg. daily gain (100 kg), g	seljapeki paksus (100 kg), mm * backfat (100 kg), mm	lihassilma läbimõõt (100 kg), mm * muscle depth (100 kg), mm	T_indeks herd test index	jõudluse SAV performance RBV	viljakuse SAV fertility RBV	arv no.	vanus testimisel, päeva test age, days	ööpäevane juurdekasv (100 kg), g avg. daily gain (100 kg), g	seljapeki paksus (100 kg), mm * backfat (100 kg), mm	lihassilma läbimõõt (100 kg), mm * muscle depth (100 kg), mm	T_indeks herd test index	jõudluse SAV performance RBV	viljakuse SAV fertility RBV
L	411	184,2	576,2	9,6	64,0	110,6	114,2	123,7	58	175,3	586,3	8,7	60,1	110,8	111,6	117,0
Y	826	182,4	572,9	12,5	60,7	103,1	110,3	121,5	11	171,0	632,1	12,2	64,4	106,8	114,5	121,5
LxY	1309	178,7	596,2	11,8	61,5	105,8	111,9	123,3	7	208,1	502,5	8,8	55,2	110,3	102,8	121,0
YxL	714	182,4	590,5	11,9	63,6	106,9	112,3	121,1	339	180,7	579,2	11,0	60,0	106,8	109,5	115,5
LxYL	804	191,0	564,4	11,5	63,6	108,1	114,4	123,8								
YxLY	89	184,9	564,6	12,5	60,6	103,1	108,2	118,0	7	196,7	523,2	12,4	51,8	102,3	92,1	114,4
Kokku Total	4153	183,1	581,8	11,7	62,4	106,3	112,3	122,6	422	180,4	579,4	10,7	59,9	107,3	109,5	115,9

* Mõõdetud eluséal vastavalt Piglog 105 meetodikale / Measured on live pig according to methodology of Piglog 105

53. Keskmised näitajad karjatestil

Average results on farm test

54. Keskmised näitajad karjatestil tõugude viisi

Avg. results of different breeds on farm test by breed

Puhtatõulised <i>Purebred</i>	Eesti maatõug (L)			Eesti suur valge (Y)			Djurok (D)		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
EMIKUD GILTS									
Testitute arv <i>No. of animals</i>	547	768	464	831	848	825	40	50	22
Seljapeki paksus (mm) <i>Backfat (mm)</i>	9,9	10,0	10,2	12,1	12,6	12,9	12,4	11,1	9,8
Lihassilm (mm) <i>Muscle depth (mm)</i>	66,3	65,7	65,3	65,1	61,5	62,0	62,7	63,6	64,5
Juurdekasv 100 kg (g/ööp) <i>Daily gain (g/d)</i>	561,0	578,0	576,0	539,0	553,0	572,0	627,0	641,0	699,0
Vanus testimisel (p) <i>Test age (d)</i>	189,4	183,1	183,5	194,4	187,0	182,6	166,1	161,6	146,3
KULDIKUD BOARS									
Testitute arv <i>No. of animals</i>	1	4	5	7	17	12	16	26	37
Seljapeki paksus (mm) <i>Backfat (mm)</i>	12,0	11,0	10,6	11,1	12,6	15,6	10,1	10,7	11,1
Lihassilm (mm) <i>Muscle depth (mm)</i>	64,0	66,3	67,6	65,7	63,0	65,1	62,9	63,0	61,4
Juurdekasv 100 kg (g/ööp) <i>Daily gain (g/d)</i>	612,0	604,0	721,0	654,0	605,0	690,0	622,0	674,0	727,0
Vanus testimisel (p) <i>Test age (d)</i>	171,0	174,5	146,8	165,0	176,8	162,0	167,9	155,8	143,9

Ristandid <i>Crossbred</i>	LxY ja YxL Emikud <i>gilts</i>			LxYL ja YxLY Emikud <i>gilts</i>			DxL Kuldikud <i>boars</i>		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Testitute arv <i>No. of animals</i>	1926	2423	2368	779	744	900	6	19	2
Seljapeki paksus (mm) <i>Backfat (mm)</i>	11,4	12,1	12,5	10,6	12,2	12,6	11,8	12,2	8,5
Lihassilm (mm) <i>Muscle depth (mm)</i>	66,2	64,1	63,8	67,2	67,5	65,9	70,2	68,2	68,5
Juurdekasv 100 kg (g/ööp) <i>Daily gain (g/d)</i>	579,0	588,0	592,0	541,0	540,0	564,0	550,0	544,0	612,0
Vanus testimisel (p) <i>Test age (d)</i>	184,4	180,4	180,2	198,2	200,7	190,5	194,3	196,4	180,0

55. Sigade rümpade näitajad tõugude viisi 2024. a

Pig carcass characteristics by breed 2024

Tõug <i>Breed</i>	YxY	LxY	YxLY	LxLY	DxLY***	DxYL***
Kontrollitud järglaste arv <i>No. of measured progeny</i>	41	148	21	133	305	42
Tapmisvanus, päeva <i>Slaughter age, days</i>	172	166,5	186	181,3	165	163
Std. h. tapmisvanus <i>Slaughter age stdev</i>	16,4	11,5	8	17,7	12,4	3,2
Rümba mass, kg <i>Carcass weight, kg</i>	79,1	80,4	84,4	83	81,4	84,5
Std. h. rümba mass <i>Carcass weight stdev</i>	9,5	7,2	6,8	8,3	6,5	5,8
Rümbale taandatud arvutuslik juurdekasv, g/ööp <i>Carcass gain, g/d</i>	460	484	454	455	488	518
Std. h. rümba juurdekasv <i>Carcass gain stdev</i>	36,7	49,5	41,7	59,8	47,8	39,5
Rümba pikkus, cm <i>Carcass length, cm</i>	97	98,8	100,8	100,3	98,1	100,3
Std. h. rümba pikkus <i>Carcass length stdev</i>	4,1	3,1	2,6	3,5	3,1	2,4
Seljapekk 6.–7. roidelt, mm* <i>Backfat thickness, mm</i>	22	20,1	18	21,7	21	23,2
Std. h. seljapekk 6.–7. roidelt <i>Backfat thickness stdev</i>	3,4	3,5	3,2	4,3	4,2	3,8
Keskmine seljapeki paksus, mm** <i>Average backfat thickness, mm</i>	20,9	18,9	19,3	20	19,8	21,5
Std. h. keskmine seljapekk <i>Average backfat thickness stdev</i>	2,8	2,5	2,2	2,9	3,6	2,9
Tailiha % <i>Lean content, %</i>	56,7	58,4	58,2	58,6	58	57,2
Std. h. tailiha % <i>Lean content stdev</i>	2,8	2,1	2	2,3	2,7	2,5
SEUROP klassid, % rümpadest <i>SEUROP classes, % of carcasses</i>						
S	12	28	24	31	31	17
E	56	64	72	62	51	62
U	32	8	4	7	18	21

* Mõõdetud rümba selja keskjoonelt / Measured from midline of the back of carcass

** Nelja mõõtmekeskmine / Average of four measurements

*** Segusperma / Mixed semen

Sigade geneetiline hindamine 2024

Hinnatavad tõud	eesti maatõug ja eesti suur valge ning nende omavahelised ristandid		
Hinnatavad tunnused	jõudlusel: seljapeki paksus (mm), lihassilm (mm), ööpäevane juurdekasv (g/ööp) viljakusel: elusalt sündinud põrsaste arv, sumult sündinud põrsaste arv, hukkunud imikpõrsaste arv, poegimisvahemik päevades, nisade arv karjatestil.		
Geneetilised parameetrid	jõudluse tunnus	h²	viljakuse tunnus h²
	seljapeki paksus (mm)	0,28	elusalt sündinud põrsaste arv (esp) 0,12
	lihassilm (mm)	0,21	sumult sündinud põrsaste arv (ssp) 0,05
	ööpäevane juurdekasv (g)	0,06	hukkunud imikpõrsaste arv (hip) 0,06
			poegimisvahemik päevades (pgv) 0,02
			nisade arv karjatestil (nisad) 0,28
Efektid jõudluse hindamisel	sugu, tõug, hindamisgrupp, pesakond, testimismass, hinnatav loom		
Efektid viljakuse hindamisel	tõug, hindamisgrupp, emise ja kuldi tõu tüüp, seemendustüüp, pesakondade arv emisel, seemenduskult, emist mõjutav keskkond, hinnatav loom		
Hindamise meetod	BLUP - loomamudel		
Aretusväärtuste esitamine	Suhteline aretusväärtus SAV väljendatakse punktides, kehtestades baasloomade keskmiseks 100 punkti ja standardhälbeks 6 punkti. Jõudluse suhtelist aretusväärtust (J_SAV) ja viljakuse suhtelist aretusväärtust (V_SAV) hinnatakse eraldi. Koondaretusväärtuses (K_SAV) sisalduvad need mõlemad.		
	$J\_SAV = [(K_{pekk} * AV_{pekk} + K_{lihas} * AV_{lihas} + K_{juurdekasv} * AV_{juurdekasv} - AV_{baasloom}) / S_{baasloom} * S] + 100$		
	$V\_SAV = [(K_{esp} * AV_{esp} + K_{ssp} * AV_{ssp} + K_{hip} * AV_{hip} + K_{pgv} * AV_{pgv} + K_{nisad} * AV_{nisad} - AV_{baasloom}) / S_{baasloom} * S] + 100$		
Majanduslikud kaalud SAVs	J_SAV	V_SAV	K_SAV
	Seljapeki paksus 20%	esp 44%	J_SAV 40%
	Lihassilma läbimõõt 40%	ssp 16%	V_SAV 60%
	Ööpäevane juurdekasv 40%	hip 20%	
		pgv 10%	
		nisad 10%	
Geneetiline alus	Emiste ja kultide aretusväärtused korrigeeritakse baasloomade aretusväärtuste keskmisele. Baasloomadeks on 2015. aastal sündinud sead.		
Avaldamine	Aretusväärtused hinnatakse ja avaldatakse igal nädalal.		

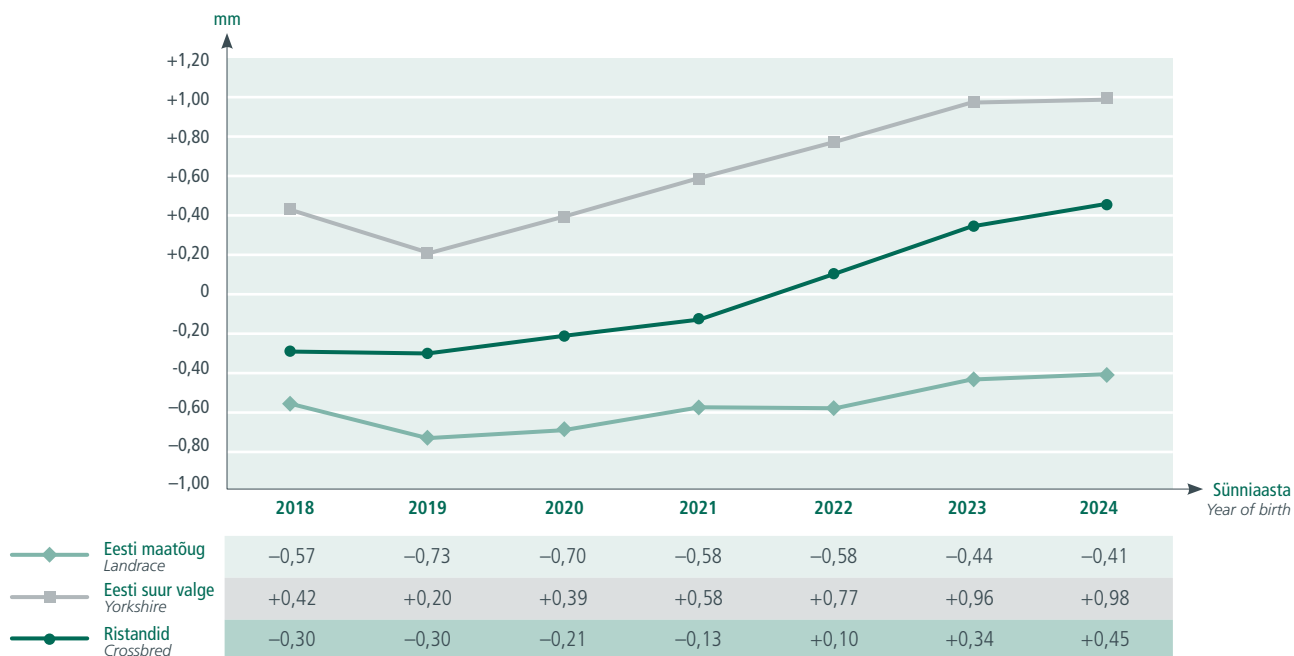
Genetic Evaluation for Pigs 2024

Breeds included	Landrace (L), Yorkshire (Y) and crossbreds		
Traits evaluated	for performance: backfat (mm), muscle depth (mm), daily gain (g) for fertility: piglets born alive, stillborn piglets, losses of suckling piglets, farrowing interval in days, teats at herd-test		
Genetic parameters applied	Performance traits	h²	Fertility traits h²
	Backfat	0.28	Piglets born alive (BA) 0.12
	Muscle depth (mm)	0.21	Stillborn piglets (SB) 0.05
	Daily gain	0.06	Losses of suckling piglets (Loss) 0.06
			Farrowing interval in days (FI) 0.02
			Teats at herd-test (Teats) 0.28
Effects in the model for performance gen. eval.	sex, breed, herd-year-season groups, litter, weight on the test, animal		
Effects in the model for fert. gen. eval.	breed, herd-year-season groups, breed type of sow and boar, insemination type, no. of litters of sow, boar, permanent environment of sow, animal		
Method of evaluation	Multiple-trait BLUP Animal model		
Expression of genetic evaluations	Relative breeding values (RBV) with mean of 100 and std. dev. of 6 points, combining breeding values of evaluated traits. Relative breeding values for performance (P_RBV) and for fertility (F_RBV) are estimated separately. Total breeding value (T_RBV) contains both values.		
	$P\_RBV = [(C_{backfat} * BV_{backfat} + C_{muscle} * BV_{muscle} + C_{daily\ g} * BV_{daily\ g} - BV_{base}) / S_{base} * S] + 100$		
	$F\_RBV = [(C_{BA} * BV_{BA} + C_{SB} * BV_{SB} + C_{loss} * BV_{loss} + C_{FI} * BV_{FI} + C_{teats} * BV_{teats} - BV_{base}) / S_{base} * S] + 100$		
Quantity of relative economic weights	P_RBV	F_RBV	T_RBV
	Backfat 20%	BA 44%	P_RBV 40%
	Muscle depth 40%	SB 16%	F_RBV 60%
	Daily gain 40%	Loss 20%	
		FI 10%	
		Teats 10%	
Genetic base	Breeding values of sows and boars are adjusted according to average of breeding values of base animals. Base animals are pigs born in 2015.		
Publication	Breeding values are estimated and published weekly.		

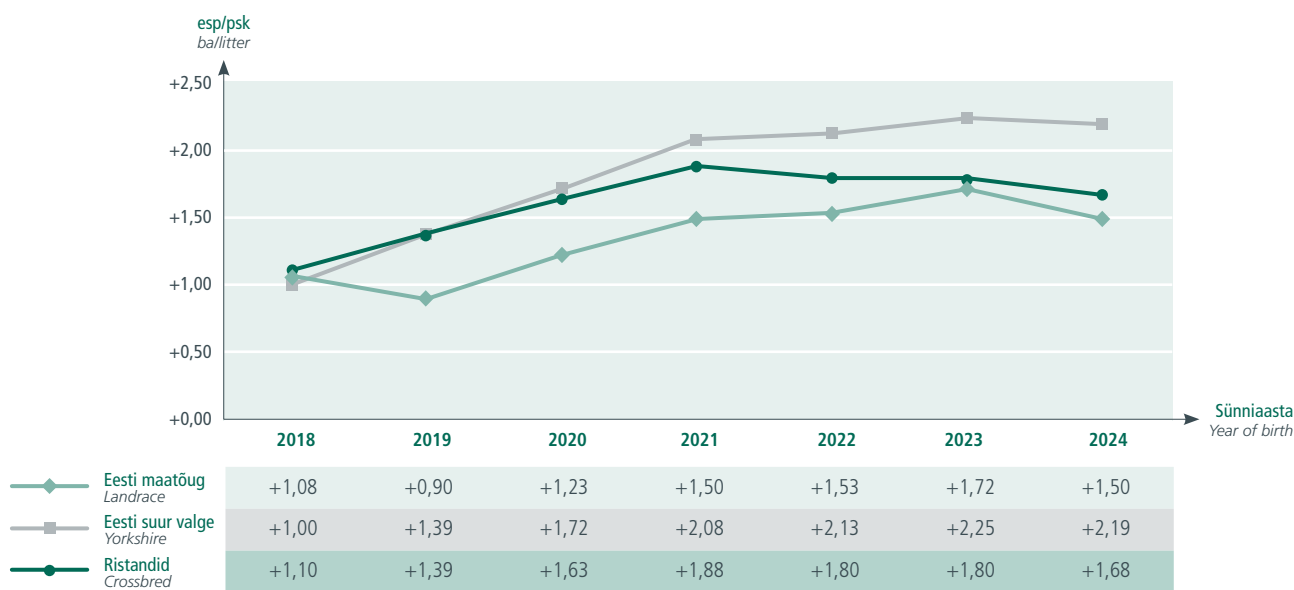
56. Seljapeki paksuse geneetiline trend tõugude viisi

Genetic trend of backfat by breed

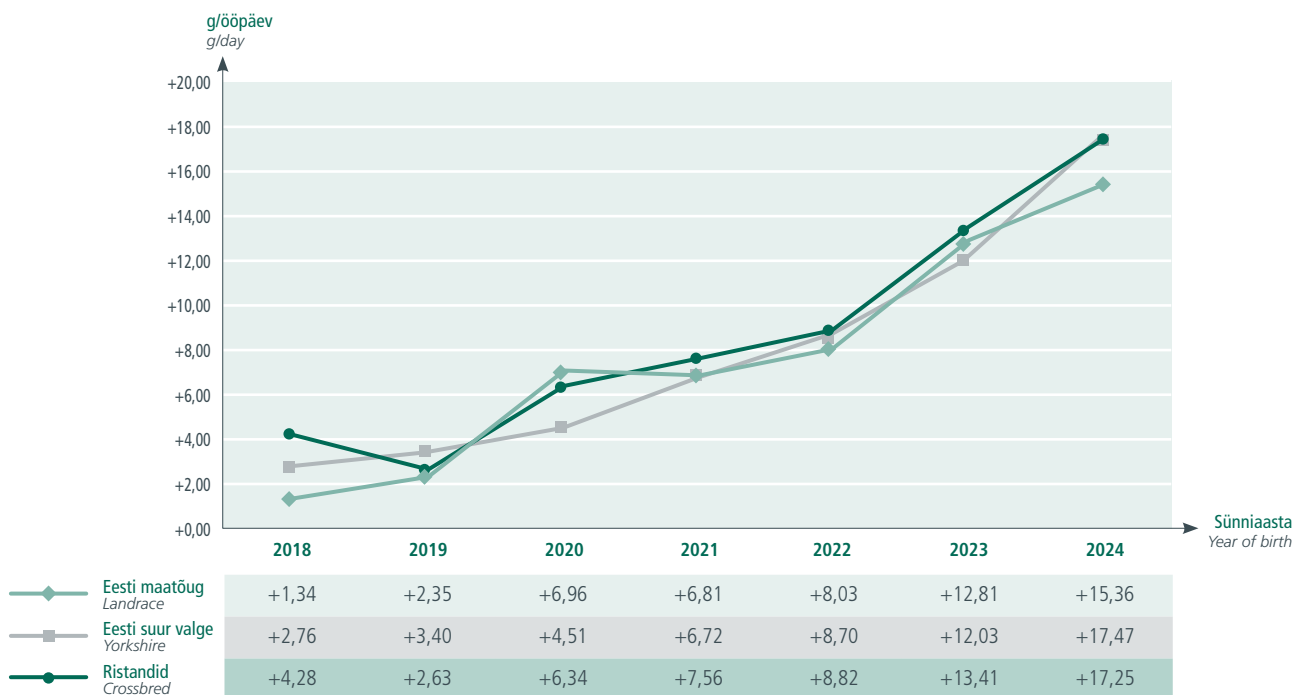
57. Viljakuse geneetiline trend tõugude viisi

Genetic trend of fertility by breed

58. Juurdekasvu geneetiline trend tõugude viisi

Genetic trend of daily gain by breed

59. Hinnatud kultide ja emiste keskmised aretusväärtused

Avg. Estimated Breeding Values (EBV) of boars and sows

Sünniaasta Year of birth	Kuldid Boars						Emised Sows					
	arv no.	seljapeki paksuse AV backfat EBV mm	lihassilma AV muscle depth EBV mm	juurde- kasvu AV daily gain EBV g	jõudluse SAV performance RBV	viljakuse SAV fertility RBV	arv no.	seljapeki paksuse AV backfat EBV mm	lihassilma AV muscle depth EBV mm	juurde- kasvu AV daily gain EBV g	jõudluse SAV performance RBV	viljakuse SAV fertility RBV
	2015	114	-0,33	+0,67	+3,43	105,2	106,2	4750	+0,01	-0,02	+0,05	99,7
2016	107	-0,31	+0,70	+4,60	106,4	108,2	5092	-0,20	+0,29	-0,29	101,3	101,9
2017	87	-0,02	+0,82	+4,85	106,5	111,2	5980	-0,21	+0,52	+1,00	103,3	103,4
2018	56	+0,12	+0,49	+9,79	107,7	116,0	6122	-0,21	+0,64	+2,84	104,8	106,8
2019	36	+0,12	+0,68	+10,61	108,8	117,0	6158	-0,33	+0,81	+2,76	105,6	109,4
2020	69	+0,14	+0,69	+13,40	110,3	119,9	5526	-0,23	+0,82	+5,94	107,3	112,2
2021	40	+0,49	+0,35	+17,77	110,4	123,4	4510	-0,11	+0,93	+6,75	108,0	115,7
2022	42	+0,64	+0,41	+21,50	112,0	123,0	4543	+0,05	+0,84	+8,55	108,3	118,1
2023	42	+0,43	-0,09	+12,61	108,4	118,9	4654	+0,33	+0,76	+13,59	110,4	121,6
2024	12	+0,58	+0,72	+25,21	114,9	121,7	2403	+0,44	+0,76	+17,51	112,4	122,4

60. ETSAÜ seemendusjaama kultide järglaste keskmised aretusväärtused

Avg. Estimated Breeding Values (EBV) of IS boars' progeny

Kuldi sünniaasta Year of birth of boar	Testitud järglaste arv No. of tested progeny	Seljapeki paksuse AV Backfat EBV mm	Lihassilma AV Muscle depth EBV mm	Juurdekasvu AV Daily gain EBV g	Jõudluse SAV Performance RBV	Viljakuse SAV Fertility RBV
2015	2231	-0,40	+0,42	+0,97	103,0	101,5
2016	4395	-0,40	+0,64	+2,20	104,9	105,3
2017	4592	-0,43	+0,85	+2,21	105,8	109,6
2018	4147	-0,30	+0,74	+5,29	106,8	111,5
2019	4559	-0,15	+0,92	+6,38	107,9	114,9
2020	4026	-0,04	+0,98	+9,60	109,8	118,5
2021	3468	+0,37	+0,66	+10,70	108,1	121,8
2022	3676	+0,41	+0,83	+17,32	112,7	122,7
2023	386	+0,24	+0,54	+17,45	111,8	121,5

61. Põhikarja sigade arv tõugude viisi maakondades 31.12.2024

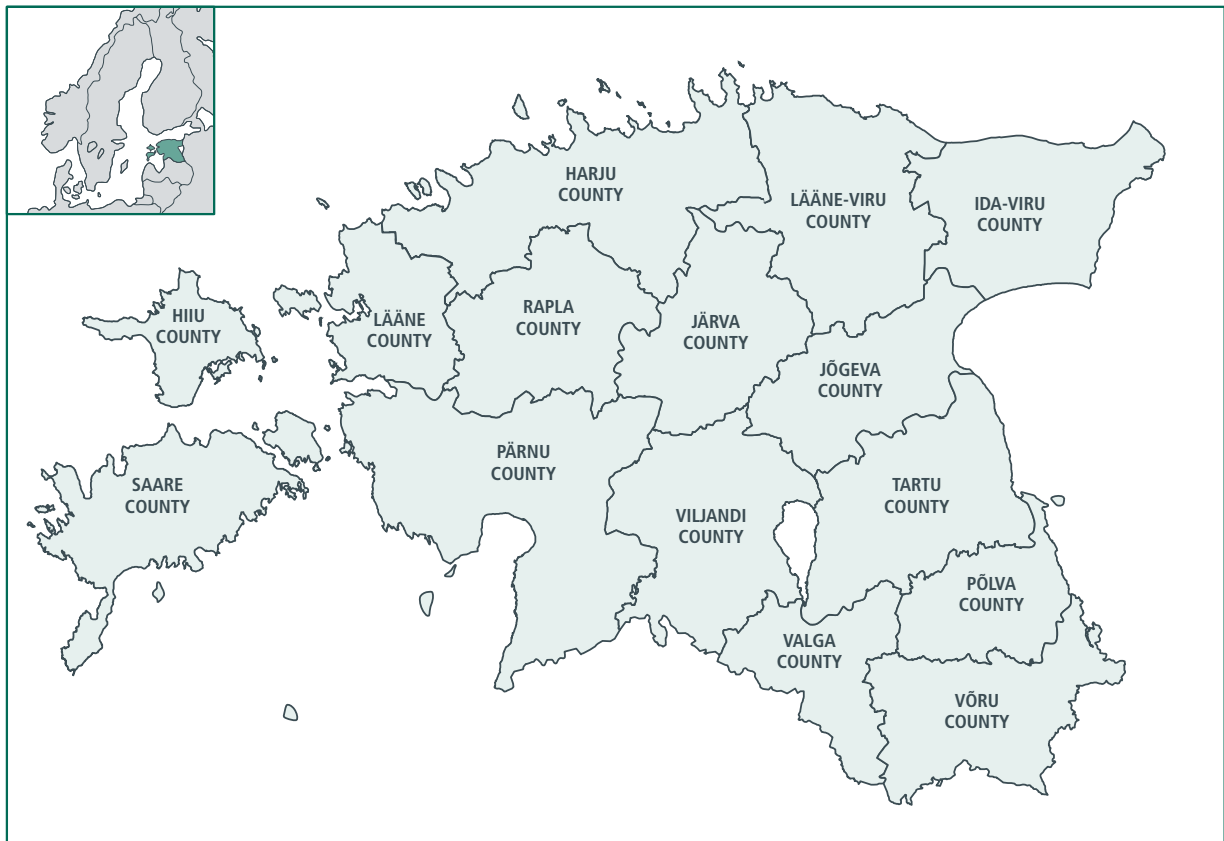
No. of pigs of different breeds in counties 31.12.2024

Maakond County	Tõug Breed					kokku total
	eesti suur valge Yorkshire	eesti maatõug Landrace	ristandid crossbred	djurok Duroc	tõug teadmata breed unknown	
Harju	340	131	852	1	9	1333
Ida-Viru	18	25	224	6	2	275
Jõgeva		110	346		5	461
Järva	111	71	431	31		644
Lääne	123	1	361	7		492
Lääne-Viru	617	415	2026	3	1	3062
Rapla		43	283			326
Saare		307	1469	1	109	1886
Tartu	224	12	360	52		648
Viljandi	99		200			299
Võru	96		201		1	298
Kokku Total	1628	1115	6753	101	127	9724

62. Parimad farmid erinevate näitajate järgi

Farms by different litter data

Võõrutatud põrsaid pesakonnas No. of weaned piglets per litter				Võõrutatud põrsaid aastaemise kohta No. of weaned piglets per sow per year			
Jrk nr No.	Omanik Owner	Maakond County		Jrk nr No.	Omanik Owner	Maakond County	
1.	Saimre Seakasvatuse Osaühing	Viljandi	13,6	1.	Saimre Seakasvatuse Osaühing	Viljandi	33,2
2.	Viru Peekon OÜ	Lääne-Viru	13,5	2.	OÜ Linnamäe Peekon	Lääne	32,7
3.	Osaühing Hinnu Seafarm	Harju	13,4	3.	Viru Peekon OÜ	Lääne-Viru	32,4
4.	OÜ Linnamäe Peekon	Lääne	13,2	4.	Osaühing Hinnu Seafarm	Harju	31,9
5.–6.	Osaühing Oleg Grossi Talu	Lääne-Viru	12,7	5.–6.	Osaühing Ääre Seakasvatus	Saare	30,0
5.–6.	Saimre SKOÜ Mägise	Järva	12,7	5.–6.	Valjala Seakasvatuse Osaühing	Saare	30,0
7.	OÜ Vasula Farmid	Tartu	12,5	7.	Saimre SKOÜ Mägise	Järva	29,7
8.–11.	Frank Kutter Farmid OÜ	Rapla	12,2	8.	Osaühing Oleg Grossi Talu	Lääne-Viru	29,5
8.–11.	Osaühing Saaremaa Seakasvatused	Saare	12,2	9.	OÜ Vasula Farmid	Tartu	29,3
8.–11.	OÜ Kaubi Farmid	Jõgeva	12,2	10.	Osaühing Saaremaa Seakasvatused	Saare	28,8
8.–11.	Valjala Seakasvatuse Osaühing	Saare	12,2	11.	Frank Kutter Farmid OÜ	Rapla	28,1

The Republic of Estonia lies on the eastern shores of the Baltic Sea. Estonia is located between 57°30' and 59°49' latitude, and 21°46' and 28°13' longitude. The distance from north to south is about 240 km and the distance from east to west is about 350 km.

The population of Estonia is 1,3 million people.

With a total land area of 45,227 km² it is the smallest of the three Baltic States. Estonia shares borders with Russia to the east and with Latvia to the south. In the north it has a coastline on the Gulf of Finland and in the west it is bounded by the Gulf of Riga and yields the Baltic Sea. Two of its largest islands, Saaremaa and Hiiumaa lie off the western coast of Estonia in the Baltic Sea.

Estonia is mainly a lowland country. On average, the land reaches only 50 meters above sea level. The highest point is Suur Munamägi (Great Egg Hill) (318 m above sea level) in the southeast. 420 rivers and more than 1000 lakes cover the landscape. The largest lake, Lake Peipsi, on the eastern border, is the fifth largest lake in Europe. It covers an area of 3555 km².

Agricultural lands (grasslands, meadows, and natural pastures) cover twenty five percent of the country. Forests account for 44% of the landmass. Mires (fens, bogs and swamps) cover an additional 20% of the territory and 6% is occupied by inner natural reservoirs. Principal soil types: sandy soil, clay, peaty soil.

The climate is determined by Estonia's location in the north-western part of the Eurasian continent, in the vicinity of the North Atlantic. The closeness of the Baltic Sea has a strong influence on local climatic differences, especially in coastal regions. Permanent snow cover becomes established in the south-eastern uplands at the beginning of December, at the earliest, and by the end of March, the snow can be half a meter in depth. In January there is snow throughout the land and it usually melts at the end of March. In mild winters, there is often no lasting snow cover. In Estonia south-western and western winds prevail. Whirlwinds and heavy storms are rare.

The vegetation period (mean air t° over 5°C) lasts in most of Estonia 170–185 days, active growing period (mean air t° over 10°C) lasts in most of Estonia for 120–130 days, the aggregate mean temperature at that period is about 1700°.